

Marec
1980

Lovec

3 glasilo Lovski zveze Slovenije

①

②

③

④

⑤

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXIII., št. 3
marec—sušec 1980

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.

Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, odgovorni urednik,
Miha Adamič, Drago Bitenc, Janez Črnač,
Ivan Nemec, Ciril Štrumbelj, Veljko Varičak

Urednik: Boris Leskovic

Lovec izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
koledarskega in hkrati lovskogospodarskega leta,
v januarju.

Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.
Ta številka je izšla v 20 300 izvodih.

Letni prispevek zveze lovskih druženj

Lovski zvezji Slovenije, v katerem je vračunana
tudi naročnina za glasilo LOVEC,
je po članu 350 din.

Za druge naročnike

Je letna naročnina 290 din, za inozemstvo
450 din. Posamezen izvod revije je 24 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej,
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC

Župančičeva 9 — p. p. 505, 61001 Ljubljana.

Telefon (061) 21 245 in 21 819.

Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 70 din, od 15 do 25 besed 90 din,
od 25 do 30 besed 200 din. Za vsako nadaljnjo
besedo 8 din. Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana: 50101-678-47158.

SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

Poljski zajec na ozimini

Foto Franc Jensterle, Diana

SLIKE NA DRUGI STRANI OVITKA:

1. Jelenje tele po prestani zimi
Foto Ivan Likovič
2. Trobentice pozdravljajo pomlad
Foto Ivo Napotnik
3. Srnjak vilar v marcu
Foto Janko Ivanjšič
4. Gamsi v marcu na prisojnem
pobočju Uršlje gore
Foto Tone Petrič
5. Jelenje tele in košuta na stezi
h krmišču
Foto Branko Galjot

IZ VSEBINE:

Blaž Krže	66	Pravila LZS, razstava, finančni načrt, kinologija — 10. seja skupščine LZS
Viktor Zdravce	69	Soško lovskogojitveno območje
Tone Svetina	73	Slovenskemu puškarstvu se obetajo boljši časi
F. Pogelšek, J. Frelih, A. Klemenc, F. Rotar, F. Krnjak, J. Črnač	76	Trije odstreljeni risi
Karel Gošler	79	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Boris Leskovic	80	Prvič po lovskih smučinah
Po lovskem svetu:	82	Močvirje Okavango (nadaljevanje in konec) — Gustav Ozmeč
Lovska organizacija:	84	28. medpokrajinska lovska konferenca — V. V.
	84	Lovstvo — učni predmet na Gozdarski tehniški šoli — B. Krasnov
	86	Kaj odkrivajo disciplinske obravnave — F. Kozelj
Jubilanti:	88	Karel Prušnik-Gašper — sedemdesetletnik
Lovski oprtnik:	90	Montažno krmišče — T. Petrovič
	91	Odraščanje fazančkov v ogradi LD Brdo pri Ljubljani — Fr. Burjak
V spomin:	92	
Mladi pišejo:	93	
Lovska kinologija:	93	Plan kinoloških prireditev LKD Maribor za leto 1980

V tem mesecu zakon dovoljuje lov na vso nezaščiten divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

medved

Na okuženem in neposredno ogroženem območju s steklino je dovoljeno oz. priporočeno odstreljati zverj vseh vrst in pižmovke.

Po stanju 15. 2. 1980 so v SR Sloveniji s steklino okužena območja navedenih 8 občin: Dravograd, Jesenice, Lendava, Mozirje, Murska Sobota, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec, Velenje.

Za neposredno ogroženo območje velja ozemlje 10 km od meje s steklino okužene občine v globino sosednje občine. Točne meje neposredno ogroženega območja v občini določi občinski veterinarski inšpektor.

Ravnanje z uplenjenimi zvermi in pižmovkami predpisujeta 13. in 14. točka odredbe o zatiranju stekline (Lovec, št. 1 — januar 1979, na 6. strani).

divjlj prašič

ozimci (v letu 1979 povrženi)
in
lanščaki (v letu 1978 povrženi)

Pozor, svinje in
merjasci so zaščiteni!

11. III. vzhod ob 6.22 in zahod ob 18.03
26. III. vzhod ob 5.53 in zahod ob 18.23

☾ = 1. III., ☾ = 10. III., ☾ = 16. III., ☾ = 23. III., ☾ = 31. III.

Pravila LZS, razstava finančni načrt, kinologija

10. seja skupščine Lovske zveze Slovenije

Skupščina Lovske zveze Slovenije se je 2. februarja 1980 predzadnjič sestala v tem štiriletnem mandatu obdobju na svoji 10. seji, v dvorani SDK — Centrale za Slovenijo v Ljubljani.

Osrednja pozornost je bila namenjena obravnavi in sprejemu finančnega načrta organizacije in sklada Lovske zveze Slovenije (LZS) za leto 1980, razpravi o finančnem načrtu razstave »Narava-divjad-lovstvo 1980«, sprejemu novih Pravil LZS in nekaterim drugim pomembnim naglam.

Organiziranost lovske kinologije

V uvodnem delu, pri obravnavi poročila o izvajanju sklepov 9. seje, je skupščina v celoti potrdila tudi sklepe in stališča sveta za kinologijo LZS, ki se je sestala 12. decembra 1979. Svet je ugotovil, da dogovor o ustanavljanju lovske kinološke družbe poteka po programu, razen v prekmurski regiji (ZLD Gornja Radgona, Ljutomer, Prekmurje). Zavzel se je za organizacijsko enotnost Kinološke zveze Slovenije (KZS) s tem, da naj bi bila osnova samoupravne organiziranosti število članov v društvu. V okviru organizacijske nedeljivosti pa

je potrebno zagotoviti ločeno združevanje in porabo sredstev za lovsko in športno kinologijo. Uveljavljati je treba tak sistem financiranja KZS, ki temelji na združevanju dela sredstev kinoloških društev za financiranje samoupravno sprejetih programov in za administracijo KZS. Skupščina je ocenila primere kot družbeno nesprejemljivo prakso, ko KZS rejcem psov z območja nekaterih zvez lovske družin, zaradi neizpolnjenih finančnih obveznosti, ni izdajala rodovnikov, še zlasti pa o tem ne morejo odločati posamezniki.

Finančni načrt organizacije in sklada za leto 1980

Razprava o finančnem načrtu organizacije in lovskega sklada LZS za leto 1980 je bila tvorna in poglobljena. Predsednik finančno-ekonomskega sveta Andrej Levičnik je poudaril, da je bil osnutek predloga finančnega načrta oblikovan že v prvi polovici decembra ob upoštevanju ocene porabe v letu 1979 in ob predvidenem gibanju cen in storitev v letu 1980. S tem pa, da se celotni finančni načrt uskladi z družbeno dogovorjenimi merili, bi bil predvideni prihranek pri organizaciji okrog 300 000 din, pri lov-

skem skladu pa bi se prispevna stopnja znižala od 7,24 % na 7,01 % od »korigiranega prihodka gospodarjenja« v letu 1978.

Delegati so omenjeno izhodišče podprli, v nadaljevanju razprave pa imeli vrsto konstruktivnih, tudi kritičnih pripomb. Tako je delegacija ZLD Gorica zahtevala podrobnejše poročilo o razporeditvi ostanka dohodka iz leta 1978 in predlagala še občutnejše znižanje nekaterih finančnih postavk ter zmanjšanje predlagane naklade gojitvenih smernic.

ZLD Prekmurje je predlagala, da naj bi vsako leto ob razpravi o finančnem načrtu sklepali tudi o razporeditvi morebitnega viška prihodkov preteklega leta. ZLD Celje pa, da naj bi tiskanje gojitvenih smernic financirali iz prispevka članov, sredstva za raziskovalno delo pa usmerili tudi na problematiko o mali divjadi.

Skupščina je bila seznanjena tudi s stališči Skupnosti OZD za varstvo in gojitev divjadi, lovstvo in ribištvo Slovenije, ki ne sprejema dosedanje oblike pavšalnega prispevka v lovski sklad LZS, pač pa se zavzema za ocenitev, ki naj bi temeljila na dejanskem sodelovanju pri nekaterih programih oz. nalogah, katere financira lovski sklad LZS.

V nadaljevanju razprave je skupščina sprejela tudi poročilo o sistemu zbiranja sredstev in o osnovnem namenu republiškega sklada za škodo od divjadi. Ustanovitev tega sklada, katerega upravljanje bo opredeljeval poseben pravilnik, je tudi obveznost, ki izhaja iz čl. 61 Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč.

Delegati so se zavzeli za stvarnejše planiranje, ki pa je možno le ob natančnem spremljanju tekoče porabe sredstev, in dali pobudo za izdelavo srednjeročnega načrta o raziskovalnem delu.

Finančni načrt organizacije in sklada LZS za leto 1980 je bil sprejet

Prispevek po članu v letu 1980 za:

1. LZS, vključno z glasilom LOVEC in gojitvenimi smernicami	264,50 din
2. Lovsko zvezo Jugoslavije	5,50 din
3. Zlatorogovo knjižnico	60,00 din
4. razstavo »Narava — divjad — lovstvo 1980«	20,00 din
SKUPAJ:	350,00 din

V letu 1980 bodo v organizaciji LZS tečaji za lovske čuvaje v Celju, Novi Gorici in Novem mestu.

Iz statističnih podatkov LZS 1978:

Ob koncu leta 1978 je bil »društveni« saldo lovske družin v Sloveniji 10 370 000 din (indeks v primerjavi z 1977 — 123) saldo »gospodarjenja« pa nekaj manj kakor 35 000 000 din (indeks v primerjavi z letom 1977 — 120).

Koliko časa bo savski prod, nedaleč od Ljubljane, še zavetišče vedno redkejši divjadi?

Foto P. Adamič

s tem, da se, upoštevajoč razpravo, vnesejo delni popravki ter da se tiskanje gojitvenih smernic pokrije iz članskega prispevka. Uresničevanje gojitvenih smernic vsekakor sodi med temeljne naloge lovske organizacije v srednjeročnem obdobju, to pa mora prodreti v miselnost in delo vsake lovske organizacije in vsakega lovca ob istočasni krepitvi odgovornosti lov. organizacij in posameznih lovcev.

Podobno se zmanjšajo tudi dohodki v lovskem skladu, povečajo pa sredstva za lovskočuvajske tečaje. Pri prihodkih se zmanjša predlagani prispevek lovske skupnosti OZD.

Zbiranje sredstev v lovski sklad LZS 1980 temelji na »korigiranem« prihodku gospodarjenja, tj. prihodku iz lovišč leta 1978, zmanjšanem za plačilo škod od divjadi, gojitvenočuvajske službe in za stroške vlaganja divjadi, brez upoštevanja morebitnega ostanka dohodkov iz preteklih let.

Razstava »Narava — divjad — lovstvo 1980«

Na 9. seji skupščine je bilo osvojeno načelno stališče, da naj bi bili prihodki od vstopnine minimalni.

Pač pa naj bi bila osnovna vira financiranja razstave poprečni prispevek vsake LD 3500 din in članski prispevek 60 din; vsak član pa bi za to dobil značko razstave in vstopnico. Organizacijo razstave, ki naj bi bila v oktobru letos, je prevzel — kakor je znano — posebni odbor pri Zvezi lovskih druščin Ljubljana. Značilnost prvega dela razprave na 10. seji je bila dokajšnja različnost pogledov do posameznih rešitev. Med drugim so bili celó predlogi, da naj razstave sploh ne bi biló, z ozirom na dokaj visoke stroške.

V nadaljevanju pa so delegati sprejeli stališče, da je smoter razstave izredno pomemben v preoblikovanju družbenega pogleda na pomen in naloge sodobnega lovstva pri varovanju naravnih dobrin.

Skupščina je ugotovila, da bo razstava vsekakor zahtevala izredne fizične in finančne napore, da pa mora finančni načrt sloneti na realnih odhodkih in prihodkih, ker je pričakovati manjši dohodek od združenega dela (oglasil), družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti. Prizadevati si je za čim večje vključevanje prostovoljnega dela lovcev, še zlasti fizičnega, ob sami postavitvi razsta-

ve, čeprav je bila v tem oziru razstava leta 1972 v Mariboru enkratna in neponovljiva. Nadalje naj tudi izvršni odbor LZS, izhajajoč iz vzgojno-propagandnega namena razstave, skuša doseči pri direkciji Gospodarskega razstavišča v Ljubljani ugodnosti pri višini najemnine, čeprav je najemnina ekonomska kategorija razstavišča, ki posluje kot gospodarska organizacija.

Eden izmed delegatov je podčrtal, da si stabilizacije nikakor ne smemo razlagati kot stagnacijo in da finančno stanje v lovski organizaciji zadošča za sofinanciranje tako pomembne prireditve, kakor je ta razstava. Poraba sredstev v ta namen pa mora biti smotrna in odgovorna, to je pa tudi konkreten prispevek k stabilizaciji.

Skupščina je sklenila, da naj organizacijski odbor na podlagi sprejetih stališč pripravi nov finančni načrt, v katerem je upoštevati tudi vstopnino s tem, da naj bi vsak lovec kupil značko razstave, uvede pa naj se tudi vstopnina. Nov predlog je treba čimprej posredovati vsem ZLD. (Celotni novi predlog finančnega načrta in del obrazložitve je objavljen na naslednji strani.)

PREDLOG FINANČNEGA NAČRTA RAZSTAVE »NARAVA — DIVJAD — LOVSTVO 1980«

A. PRIHODKI:

1. Prispevki članov LD	390 000 din
2. Prispevki LD	822 000 din
3. Prispevki OZD s področja lovstva	100 000 din
4. Prispevki družbenopolitičnih skupnosti	500 000 din
5. Od oglasov in reklame TOZD	350 000 din
6. Od prodaje značk, simbolov	220 000 din
7. Vstopnina	1 000 000 din
8. Od prodaje kataloga	281 000 din
9. Drugo	50 000 din
SKUPAJ	3 713 000 din

B. ODHODKI:

1. Razstavni prostor — najemnina	1 260 000 din
2. Priprava razstavnega prostora, eksponatov in aranžiranje	1 207 000 din
3. Izdelava značk, medalj in priznanj	346 000 din
4. Tisk razstavnega kataloga	211 000 din
5. Ocenjevanje trofejev	184 000 din
6. Propaganda, tisk plakatov, brošur, vabil ipd.	180 000 din
7. Sofinanciranje raziskovalne naloge Umetnost in lov	48 000 din
8. Stroški organiziranja razstave, prevozi	150 000 din
9. Stroški strokovnih posvetovanj	33 000 din
10. Kulturne in druge prireditve	70 000 din
11. Nepredvideno	24 000 din
SKUPAJ	3 713 000 din

V Ljubljani, 9. 2. 1980

Organizacijski odbor razstave

Iz obrazložitve predloga finančnega načrta razstave

»NARAVA — DIVJAD — LOVSTVO 1980«

Organizacijski odbor razstave »Narava — divjad — lovstvo 1980« je, na podlagi tvorne razprave na 10. seji skupščine LZS, ponovno preveril vse materialne vidike v zvezi z organizacijo razstave. Odbor je ugotovil, da je potrebno spremeniti osnovni način zbiranja sredstev. Pretežni del sredstev naj ne bi prispevali zgolj lovci in lovske družine, temveč se kot pomemben dohodkovni element vključi tudi vstopnina.

Odbor je tudi upošteval poziv k stabilizacijskemu, gospodarnemu in racionalnemu ravnanju z združenimi sredstvi. Zniža se višina prispevka posameznega lovca od 60 na 20 din. Prav tako se zniža poprečni prispevek vsake lovske družine, ki izhaja iz korigiranega prihodka gospodarjenja v letu 1978, od 3500 na 2000 din. Zaradi omejevanja porabe ni realno pričakovati, da bi izobraževalne in kulturne skupnosti lahko prispevale prvotno predvidena sredstva. Znižuje se tudi pričakovani prihodek lovske OZD ter od reklam in oglasov organizacij združenega dela.

Nanovo je vključen prihodek od prodaje kataloga.

Odbor ocenjuje, da si bo razstavo ogledalo vsaj 40 000 odraslih obiskovalcev in 20 000 šolske mladine. Za odrasle bi bila vstopnina 20 din (»Gospodarsko razstavišče« ima komercialno vstopnino 40 din), za mladino pa 10 din. Tako so skupni prihodki načrtovani v višini 3 713 000 din, kar bi po oceni odbora, ob večjem angažiranju prostovoljnega dela članov lovskih družin, moralo zadostovati.

Pri odhodkih je odbor ponovno pretehtal zahtevke posameznih komisij, ki so zadolžene za pripravo posameznih delov programa razstave. Rezultat teh prizadevanj je znižanje skoraj vseh postavk, razen stroškov v zvezi s samo postavitvijo razstave.

• • •

Na podlagi sklepov in stališč skupščine LZS na 10. seji je bil spremenjen predlog finančnega načrta razstave, skupaj z obrazložitvijo, 12. 2. 1980 razposlan vsem lovskim družinam in področnim zvezam. O predlogu naj bi lovske družine in zveze lovskih družin razpravljale in Lovsko zvezo Slovenije čimprej obvestile o svojih sklepih.

Nova Pravila LZS

Predlog sprememb in dopolnitev Pravil Lovske zveze Slovenije je pripravila delovna skupina, ki jo je imenovala skupščina LZS na svoji seji, 10. 11. 1979.

Pri oblikovanju predloga je upoštevala stališča, da naj spremembe in dopolnitve pravil zagotavljajo nadaljnje utrjevanje in razvoj demokratičnih in samoupravnih odnosov v organizaciji ter še posebej uresničevanje pobude tovariša Tita o kolektivnem delu in odgovornosti. Upoštevano je tudi priporočilo republiške konference SZDL, da naj bodo prizadevanja za rast in krepitev samoupravnih odnosov, za odprtost in demokratičnost delovanja organizacije obogatena tudi s spoznanji in izkušnjami dosedanjega delovanja.

Predlog je bil poslan v razpravo vsem lovskim organizacijam, tj. lovskim družinam in zvezam lovskih družin, ki naj bi na podlagi svojih spoznanj in izkušenj pripravile predloge in pripombe za dopolnitev ustrežnejših rešitev. Le tvorno sodelovanje vseh lovskih organizacij naj bi zagotovilo nadaljnji samoupravni razvoj Lovske zveze Slovenije ter uresničevanje njene vloge in njenih nalog.

Skupščina je predlog novih pravil sprejela z nekaterimi spremembami in dopolnitvami členov 1, 10 in 15. Sklenjeno je bilo tudi, da naj ista delovna skupina pripravi tudi teze oz. osnutek enotnih pravil zveze lovskih družin.

Nadalje je skupščina ugotovila, da bo skladno z novimi pravili naslednja seja skupščine programsko-volilna. V okviru priprav je bila imenovana tudi kandidacijsko-volilna komisija, katero vodi Bojan Škrk.

Druge važnejše zadeve

Skupščina je izredno pozorno sprejela tudi obširnejše poročilo delegacije ZLD Celje o postopku Skupščine občine Žalec za prilagoditev

meja lovišč upravno-politični meji občine in o njenem prizadevanju za ustanovitev zveze lovskih družin v okviru občine.

Skupščina LZS je podprla stališča ZLD Celje, ki so istovetna s stališčem slovenske lovske organizacije do spremembe meja lovišč oz. organizacijskega preoblikovanja. Razen tega je ugotovila, da bo nadaljnja demokratičnost postopka zagotovljena le z uresničenjem dogovora o reševanju celotne in zapletene problematike v okviru medobčinskega sveta SZDL. Razprave o ustreznejši

organiziranosti so preuranjene, vse dokler lovskogojitvena območja, ki jih določa Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, polno ne zažive.

V zaključnem delu se je skupščina potrdila nekatere nove člane Razsodišča LZS. Soglasno je bilo tudi dogovorjeno, da je, zaradi pravočasne priprave gradiv za razstavo »Narava — divjad — lovstvo 1980«, nepreklicni rok za zbiranje lov. statističnih podatkov za preteklo leto do 1. maja 1980.

Blaž Krže

Soško lovskogojitveno območje

Viktor Zdravec, Zveza lovskih družin Gorica

Soško lovskogojitveno območje zajema predele od reke Vipave, Trnovsko, Idrijsko in Cerkljansko planoto do Tolminske, nato se razprostira po podtolminskem Posočju čez Brda (pri Gorici) do državne meje z Italijo. Skupaj s Koprskim je najbolj zahodno območje v naši republici. Geografska značilnost tega območja je pester, razgiban predalpski svet z večino kraških značilnosti. Pokrivajo ga pretežno (70 %) listnati gozdovi. Precejšen del območja je pod vplivom submediteranske klime z dokaj milimi zimami in precejšno količino padavin, v južnem predelu ca. 1500 mm letno, v severnem do 1800 mm.

Območje sestavljajo lovišča 25 lovskih družin: 7 s področja ZLD Idrija in 18 s področja ZLD Gorica. Območje meri skupno 124 869 ha. Soško LGO meji na jugu na Koprsko, na jugovzhodu na Nanoško, na severovzhodu na Loško in na severu na Triglavsko lovskogojitveno območje. Na zahodu sega do državne meje z Italijo.

Najštevilnejša divjad območja je srnjad, ki ima tu zelo dobre živ-

ljenjske možnosti. Sicer so pa zaradi razgibanosti terena, od različnih poljskih kultur v Vipavski dolini do golih vrhov na Cerkljanskem, zastopane domala vse vrste divjadi.

Življenjske možnosti

Nagel razvoj industrijskih središč je vzrok, da so ljudje pričeli zapuščati odročne kraje in obdelovalno zemljo. Velike površine (pašnike, senožeti in druga zemljišča) je pričelo zaraščati grmovje in drevje. V višjih kamnitih predelih je z opuščanjem paše in košnje začela izginjati kotorna; sedaj je skoraj ni več. Ker je v teh predelih vedno manj obdelane zemlje, sta postala redkejša poljski zajec in srnjad. Vse to pa vpliva, da se je pričel v večjem številu pojavljati divji prašič, deloma gams in v zadnjem času tudi jelenjad.

Zaradi spremenjenih življenjskih (ekoloških) razmer se je v nekaterih delih območja močno spremenila sestava vrst divjadi. Te dele območja večinoma obraščajo listnati gozdovi s precejšnjim de-

ležem plodonosnega drevja (hrast, kostanj, leska...). Vse to izboljšuje življenjske možnosti divjadi več vrst. Če k temu dodamo še dokaj mile zime v pretežnem delu območja, so življenjske možnosti za divjad nekaterih vrst ugodne. Dokaj slabše pogoje ima poljska divjad. Zastrupljanje krompirišč in sadovnjakov ne more biti brez škode zanjo. Ogromne izgube utrpi poljska divjad tudi pri zgodnjih košnjah. Na poljih je pestrost posevkov zelo majhna, saj so žitarice in detelje skoraj povsem opustili.

Iz tega bežnega pregleda lahko zaključimo, da se življenjske razmere močno spreminjajo, temu primerno pa tudi struktura in število divjadi.

Divjad — razširjenost

Razgibanosti terena ustrezne so tudi vrste divjadi. Vendar so nekatere ponekod bolj, ponekod manj številne. To so zlasti srnjad, zver, ujede in poljski zajec. Prevladujoča vrsta pa je srnjad. Osredotočenja te divjadi so največja na pobočjih nad dolinami in povsod tam, kjer srnjad lahko obiskuje poljščine. V zadnjih 20 letih se je na našem območju močno okrepil gams. Ta divjad se je pojavila domala povsod, kjer so zanjo količjak ugodni pogoji. Za primer naj navedemo, da je gams že 20 let stalna divjad na Skalnici (Sveta gora) nad Novo Gorico (300 m nadm. viš.), močno je zastopan na Idrijskem, Cerkljanskem in po robovih Trnovske planote. Zadnja leta se zaradi pojavov bolezni namenja več pozornosti odstrelu te divjadi.

Vse večja zaraščenost in mir, zlasti v višjih predelih lovišč, ugodno vplivata za življenjske razmere, ustrezne divjemu prašiču. Zaradi milih zim in plodonosnega drevja je ta divjad dokaj številna. Razmema kratke razdalje pri sezonskem premikanju za hrano (polja, želod, kostanj itd.) ji življenjske

Predalpska razgibanost. Pogled s Čepovanskih vrš v dolino Idrijce in na Šentviško planoto. V ozadju Porezen in Blegoš. Domovanje srnjadi, divjih prašičev in zadnje čase tudi jelenjadi.
Foto R. Podobnik

razmere še izboljšujejo. Priznati moramo, da nismo izkoristili vseh možnosti za uskladitev številčnosti te divjadi z okoljem, in da nam v nekaterih loviščih povzroča le preveliko škodo. So celo primeri, da prašiči povzročajo škodo v vinogradih na grozdju in v nasadih česnj nizke rasti.

Da bi prašiče zadržali v določenih predelih in lažje ugotavljali njihovo številčnost, imajo nekatere lovške družine krmne njive in krmišča. Že nekaj let se v loviščih, razen v nižinskih, pojavlja jelenjad. V manjšem številu se zadržuje tam, kjer ima boljše pogoje. Ponekod se pojavlja le občasno. Ocenjujemo, da je v območju okoli 50 jelenjadi. Krajevna imena, kakor Jelenik, Jelenov rob, Jelenov žleb, pričajo, da je ta divjad naseljevala te kraje že nekoč. Na naše območje se preseľuje jelenjad z Nanoškega, Lo-

škega in tudi Koprškega območja. Na območju Soškega LGO smo naselili muflone: v lovišču LD Most na Soči (leta 1970 in 1971) in v lovišču LD Trnovski gozd (leta 1971 in 1972). Razvoj obeh kolonij je uspešen proti pričakovanjem in se uspešno širita v lovišča sosednjih LD. Cenimo na okoli 250 glav te divjadi. Glede na telesno težo in kakovost trofej sklepamo, da ima ta divjad tukaj zelo dobre življenjske možnosti. Naša skrb naj bo, da proučimo, kakšne so možnosti gostote in zastopanosti muflonov, ter jim določimo mesto, ustrezno našim razmeram.

Veliki petelin je razširjen predvsem v cerkljanskih, idrijskih in trnovskih gozdovih. V zadnjih nekaj letih pa se je glede stanišč marsikaj spremenilo, v škodo petelinom (način gospodarjenja z gozdovi, gradnja gozdnih cest in

nemir, ki ga prinašata gozdarska mehanizacija in turizem). Ocenjujemo, da je na območju okoli 85 petelinov (brez kokoši).

Domala v vseh gozdovih višjih predelov je razširjen tudi gozdni jereb. To je zanimiva divjad, vendar ji naši člani namenjajo premalo pozornosti, tudi lovijo jo le redki lovci.

O poljski divjadi Soškega LGO lahko govorimo le v Vipavski dolini in Brdih. Pred desetletjem, ko je bilo te divjadi več, se je pojavljala tudi v nekaterih drugih loviščih, četudi v skromnem številu. Sedaj imamo na širšem območju le še divjega zajca, medtem ko fazana le v nižinskih loviščih, a je redek. Upoštevati je treba, da je Vipavska dolina dokaj zaprta za prihod te divjadi od drugod. Ni pa tako obsežna in bogata, da bi lahko ime-la močno populacijo.

Lovske družine	Površina ha	Gamsi		Srnjad		Jelenjad		Mufloni		Polj. zajci		Div. prašiči		V. petelin		Ruševci	
		1960	1978	1960	1978	1960	1978	1960	1978	1960	1978	1960	1978	1960	1978	1960	1978
Fajti hrib	2 973	—	—	11	104	—	—	—	—	208	20	—	3	—	—	—	—
Trstelj	4 609	—	—	5	43	—	—	—	—	292	16	—	—	—	—	—	—
Hubelj	5 014	—	2	15	47	—	1	—	—	196	38	—	—	—	—	—	—
Čaven	4 040	—	2	11	23	—	—	—	—	292	40	1	—	—	—	—	—
Lijak	3 906	—	2	11	73	—	—	—	4	297	46	—	—	—	—	—	—
Gorica	6 983	—	—	20	176	—	—	—	—	279	24	4	9	—	—	—	—
Sabotin	4 001	—	1	2	50	—	—	—	—	359	45	2	10	—	—	—	—
Dobrovo	5 835	—	—	11	48	—	—	—	—	367	59	5	19	—	—	—	—
Anhovo	4 183	—	3	6	82	—	1	—	—	101	4	3	21	—	—	—	—
Kanal	5 735	—	2	8	115	—	—	—	5	115	8	—	23	—	—	—	—
Volče	3 299	—	1	18	52	—	—	—	—	32	5	—	2	—	1	—	—
Most na Soči	2 912	—	3	13	57	—	—	—	21	77	5	—	—	—	—	—	—
Čepovan	5 955	—	2	27	126	1	—	—	1	105	19	—	—	—	—	—	—
Grgar	5 647	—	1	14	157	—	—	—	—	71	12	—	24	—	—	—	—
Trnovski gozd	10 232	3	23	80	140	—	1	—	—	18	2	2	—	—	1	—	—
Kozja stena	2 411	—	—	6	20	—	2	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—
Krekovše	5 388	3	27	27	49	—	—	—	—	7	3	—	—	—	—	—	—
Idrija	5 298	3	11	25	89	—	—	—	—	33	15	—	—	—	—	—	—
Dole	4 760	—	—	25	89	—	1	—	—	91	33	—	2	—	—	—	—
Jelenk	8 347	—	5	—	127	—	—	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—
Porezen	6 619	—	7	—	126	—	—	—	—	30	27	2	6	—	1	—	3
Otavnik	3 329	—	12	22	58	—	—	—	—	—	15	—	3	—	—	—	1
Planota	5 825	—	6	13	68	—	—	—	—	60	31	—	4	—	—	—	—
Trebuša	4 666	—	18	16	80	—	—	—	—	15	2	—	—	—	—	—	—
Tabor — Dornberk	2 902	—	—	10	86	—	—	—	—	252	5	—	—	—	—	—	—
Skupaj	124 869	9	128	396	2085	1	6	—	31	3321	508	19	126	—	3	—	4

Odstrel divjadi v letu 1978 v Sorškem lovskogojitvenem območju v primerjavi z odstrelom leta 1960

Brda so v času pestrega obdelovanja zemlje imela zelo dobre pogoje za poljskega zajca. Sedaj o dobrih pogojih za to divjad zaradi intenzivne obdelave (plantaže vinogradov, breskev, češenj itd.) ne moremo govoriti. Isto velja za fazana. Lovske družine so s to divjadjo dolgo različno gospodarile, a smo se v letu 1972 dogovorili za enotno bazensko gospodarjenje. Vse lov. družine, ki gospodarijo s prehodno divjadjo, se na delegatski način dogovarjajo o merilih in ukrepih. To je pripomoglo k enotnejšemu reševanju mnogih vprašanj, kar je pri našem delu še kako potrebno. Enako, na bazenski način, se lov. družine dogovarjajo o vsej divjadi, zlasti pa tisti, ki se občasno pojavlja v loviščih sosednjih družin, tj. o divjih prašičih, gamsih, muflonih.

Širjenje in izginjanje divjadi

Kakor marsikje drugod je tudi v tem območju srnjad po letu 1950 številčno močno naraščala. Neko-

liko kasneje se je začel povečevati tudi odstrel, predvsem z namenom uravnavati spolno in starostno strukturo. Ta divjad je domala povsod v naših loviščih in se verjetno ponekod še premalo izkorišča njena zmogljivost. Vse preveč se še obravnava posamezna žival, ne pa vrsta kot celota, kar zaostruje merila in ovira uresničevanje odstrelnih načrtov.

Kmalu za srnjadjo se je močno okrepil gams. Kot že napisano, se je pojavil povsod, kjer je bilo zanj količjak pogojev, naselil se je celo v nizkih predelih. V višjih predelih območja (Trnovska in Idrijska planota ter Cerkljansko) je gostota te divjadi, po izjavah nekaterih, presegla strpno mejo. Tu gre predvsem za dejstvo, da kritično prvo leto preživi veliko več mladičev kakor npr. v Alpah in tudi prehrabene razmere so mnogo boljše od alpskih. Res je tudi, da odstreljevanje mladičev pri lovcih težko prodira. Na bazenskem posvetu so lovske družine sklenile, da je potrebno povečati odstrel in zmanjšati število te divjadi, že za-

radi nevarnosti pred boleznimi. Rastišča divjega (velikega) petelina so bila pred leti na številnih vzpetinah trnovskih, idrijskih in cerkljanskih gozdov. Ob spoznanju, da njegova številčnost upada, so lovske družine same ukrepale ter zmanjševale odstrel kar najbolj. V nekaterih LD so že pred leti petelina popolnoma zaščitili. Ponekod so tudi opazili nenaravno obnašanje posameznih petelinov. Bili so primeri, da se je divji petelin pojavljal na polju med fazani, na drevju sredi vasi in se ni bal ljudi. V Trnovskem gozdu je petelin jemal hrano skoraj iz rok. Sedaj že nekaj let ni takih pojavov. Sicer pa iz petelinjih lovišč poročajo, da stanje marsikje ni ravno kritično. Rastišča se oživljajo v predelih, kjer doslej ni bilo petelinov. Z gozdarji našega območja smo se dogovorili o zaščiti predelov s petelinjimi rastišči.

Muflon se iz prvotnih predelov, kjer je bil naseljen, naglo širi v lovišča sosednjih LD, kjer mu le ustreza življenjski prostor. Prvotni večji tropi so se razdelili in do se-

Pogled s Trnovega (pri Novi Gorici) na kraške »gmajne« v obdobju zaraščanja
Foto V. Mikuletič

daj še nismo imeli večjih osredotočenj, kjer bi nastajale škode. Doslej smo z odstrelom premalo posegali med ovce in mladiče, zato je prirastek zelo velik. Napačno pa bi bilo to divjad gojiti na račun avtohtonih vrst, zato moramo biti preudarni. Pri mesojedi divjadi, zlasti pri lisicah, so dokaj pogosti primeri garjavosti, vendar se pogini dokaj hitro nadomestijo. Gostota lisic je v zadnjem času na splošno zelo velika. Zanimanje za lov na to divjad pa kljub dragemu kožuhi ni veliko. Tudi število kun, predvsem belic, je veliko, medtem ko je stalež jazbeca zmeren.

Odstrel poljske divjadi, zlasti fazanov in poljskih zajcev, se je v zadnjih 10 letih v Vipavski dolini in Brdih zmanjšal za 396 %. Še pred 10—15 leti pa sta bila fazan in zajec glavna divjad.

Za primer naj povemo, da je bil odstrel v letu 1967 2471 zajcev in 2631 fazanov, v letu 1978 pa 413 zajcev in 874 fazanov. Jerebica je iz naših lovišč popolnoma izginila; izginjati je začela po letu 1960. Isto velja za prepelico.

Varstvo in gojitev

V bodoče bomo morali nameniti glavno skrb izboljšanju življenjskih možnosti za poljsko divjad. Ozemeljsko in številčno omejene populacije pestijo vse mogoče težave. Vedno večja uporaba raznih »cidov« za varstvo nasadov in kmetijskih kultur ne more biti brez posledic.

Uporaba agrokemičnih sredstev je

velika in koncentracije so pogosto večje od predpisanih. Druga težava so zgodnje košnje, ki uničujejo gnezda pernate divjadi in zajčji prirastek. Plašilne naprave na kosilnicah bi bile morda zelo učinkovite in koristne, vendar takih naprav na našem območju nismo preizkusili. Večjih težav z onesnaževanjem okolja, ki bi škodile živalim in človeku, na našem območju k sreči še ni.

Večina LD, ki ima pogoje, je v zadnjih nekaj letih hotela povečati številčnost fazana z vlaganjem kebčkov v lovišče. Ker niso upoštevale izkušenj in so izpuščale fazančke nestrokovno, uspeha ni bilo.

Divjemu (velikemu) petelinu bomo morali v bodoče nameniti izjemno skrb. Vse večja potreba po lesu in boljše možnosti za spravilo lesa so pripomogle, da danes marsikje ni več starih sestojev, kjer so še pred leti peli petelini. Kolikor je utemeljena trditev, da je petelin zelo občutljiv na nemir, je ključ za njegov obstoj predvsem v rokah gozdarjev. Prav bi bilo, da bi tudi gozdarji dosledneje zaježili reke avtomobilov po gozdnih cestah in poteh. Ob takem in tolikšnem vznemirjanju ter spremembah je divjad marsikje primorana poiskati si novo, četudi slabše stanišče.

Dogovarjanje in sporazumevanje bosta pri nadaljnjem prizadevanju za varstvo te divjadi imeli najbrž veliko vlogo. Naša prva skrb pa mora biti nenehna budnost pri ugotavljanju in spremljanju stanja v lovišču.

Ob reki Vipavi in njenih pritokih smo naselili rase mlakarice. Vode, ki so jih lovci pripravili (razširili strugo) za mlakarice, pa bodo služile tudi za počitek raznim pticam ob jesenskih, še zlasti pa spomladanskih selitvah.

Družbeno dogovarjanje

Ob tem, da je podružbljanje lovске dejavnosti dokaj široko zasnovano, z našim delom ne moremo biti zadovoljni. Malo lovskih družin je to dejstvo vzelo dovolj resno in sodelovanje s podpisniki družbenega dogovora na njihovem območju je bilo skromno. Tako organizacije kakor posamezni člani bi se morali vsaj v krajevnih skupnostih izkazati kot nosilci tega važnega dokumenta o soodločanju drugih dejavnikov v prostoru. Naše območje ima sedaj 135 podpisnikov:

— 65 krajevnih skupnosti, 9 kmetijskih organizacij, 5 gozdarskih organizacij, 4 občinske skupščine, 26 lovskih organizacij, 26 drugih organizacij.

Družbeni dogovor za Soško lovsko-gojitveno območje je doslej podpisalo 96 podpisnikov ali 71 %. Nekaj pripomb podpisnikov je bilo zaradi gospodarjenja z divjimi prašiči in jelenjadjo. To je vsekakor divjad, ki povzroča ali bi lahko povzročala večje škode. Povedati pa je treba, da s tem v zvezi na našem območju nimamo nerešenih vprašanj in da smo s podpisniki v glavnem obojestransko uspeli. Potrebno bo povečati napore, da pridobimo k soodločanju pri varstvu narave oz. divjadi še preostalih 39 podpisnikov.

Naši uspehi bodo tem večji, čim večje naklonjenosti bomo deležni pri naši javnosti, zaradi našega zavzetega prizadevanja pri varstvu narave, katere sestavni del je divjad. Divjad ima pravico do obstoja, pravico tudi po našem temeljnem zakonu — ustavi. Lovci bomo dosegli svoj cilj, če bomo vedeli, kaj hočemo in če bo vsak po svojih močeh tudi sodeloval.

Slovenskemu puškarstvu se obetajo boljši časi

Ob 60-letnici puškarstva v Kranju

Tone Svetina

V delovni organizaciji SAVA — Kranj, v prostorih puškarne, je bila v petek, 21. decembra 1979, slavnostna seja v počastitev praznika republike, dneva Jugoslovanske ljudske armade in 60-letnice puškarstva v Kranju. Na slovesnosti so tudi odprli nove delovne prostore puškarne. Pomočnik gen. direktorja SAVA ing. Bruno Skumavc, ki je tudi predsednik izvršnega odbora Zveze lovskih družin Gorenjske, je imel izčrpen referat o zgodovini in programu puškarstva SAVA — Kranj. Odkril je tudi skulpturo »Puškarji v borbi in delu«, ki jo je, v spodbudo razvoju puškarstva, izdelal Tone Svetina.

Pri otvoritvi delovnih prostorov puškarne je spregovoril Franc Puhar-Aci, predstavnik Pokrajinskega odbora za LO in DS Gorenjske, in poudaril pomen puškarstva za splošni ljudski odpor.

Slavnostne seje so se udeležili tudi: Ivan Cvar, predsednik skupščine Zveze lovskih družin Gorenjske; ing. Janez Bohorič, generalni direktor SAVA in drugi.

Na slovesnosti so podelili tudi priznanja tozda lovski material itd. za uveljavljanje puškarstva, ki so jih prejeli: ing. Bruno Skumavc, puškar Matija Gašperšič, graver Branko Škofic in »SAVA Commerce«. Delovna organizacija SAVA je podelila Tonetu Svetini zlato značko, za sodelovanje in izdelavo skulpture.

Uredništvo

V zadnjih letih smo bili priča vsakovrstnim razpravam o slovenskem puškarstvu. Oglašali so se prizadeti člani lovskih družin, zasledili pa smo tudi nekaj časopisnih člankov zainteresiranih strokovnjakov.

Slišali smo plat zvona. Že je bilo videti, da bo ta, v zgodovini Kranjske uveljavljena stroka v neusmiljeni konkurenci z veliko industrijo lovskega orožja žalostno zamrla in klavarno propadla.

Problem nam je dokaj izčrpno in jasno osvetlil univerzitetni profesor in tudi lovec dr. ing. Jože Hlebanja v članku, objavljenem v Delu 22. 5. 1976 (Konec slovenskega puškarstva?) in v članku v jubilejnim Lovcu leta 1977 (O puškarstvu na Slovenskem). V njih je nakazal nekatere rešitve iz skoraj brezupnega položaja, predvsem Puškarne Kranj. Njegova članka sta zelo odmevala. Prizadela sta me toliko, da sem se tudi sam poglobil v ta vprašanja in skušal po svojih močeh vsaj nekaj pomagati, da ohranimo tradicijo slovenskega puškarstva. Tudi Lovska zveza Slovenije in organi ljudske obrambe so pokazali veliko zanimanje in pripravljenost pomagati. Slovenija s skoraj 20 tisoč lovci, še bolj pa Jugoslavije z 200 tisoč lovci,

predstavlja sama po sebi veliko in zanimivo tržišče za oskrbovanje z lovskim orožjem in strelivom vseh vrst. Sedaj to tržišče v glavnem oskrbuje s svojimi izdelki »Crvena zastava« v Kragujevcu, ki ima na razpolago dokaj kakovostne serijske lovske puške, oskrbujemo pa se tudi z uvoženim orožjem vzhodnih in zahodnih proizvajalcev.

Po kakovostno orožje, izdelano ročno, po naročilu, meri in okrašeno z umetniškimi gravurami, pa smo se v glavnem podajali čez mejo v Avstrijo, na Koroško, v puškarne Borovlje. Kakšne so težave s carino pri prenašanju orožja in municije, nam je vsem znano. Zato je upravičljiva želja slovenskih lovcev, da bi vsaj del teh potreb krili doma; saj je dokaj nerodno, ker moraš že za manjše popravilo, montiranje strelnega daljnogleda, kakovostno pristrelitev puške ipd. vsakokrat čez mejo.

Če hočemo odpraviti te nevšečnosti, potem nam ne preostane drugega, kakor s skupnimi močmi napraviti vse, da se slovensko puškarstvo ročne izdelave ohrani in razvija naprej.

Podpreti moramo obstoj in delovanje Puškarne »Sava« Kranj in vseh

tistih puškarskih mojstrov, ki delajo drugod po Sloveniji.

Ob razvoju industrije orožja visokih kvalitet in zahtev v velikem svetu je prvotno kazalo, da ročna izdelava ali dodelava pušk, glede na cene, nima velike bodočnosti. Toda razvoj je pokazal drugače. Velika industrija s svojo serijsko proizvodnjo nima interesa niti smisla za zadovoljevanje želja posameznikov. Še manj pa, da bi orožje spreminjala v umetniške izdelke. Jasno je, da specializacija serijske proizvodnje orožja omogoča sorazmerno nizke, skoraj vsakemu dosegljive cene.

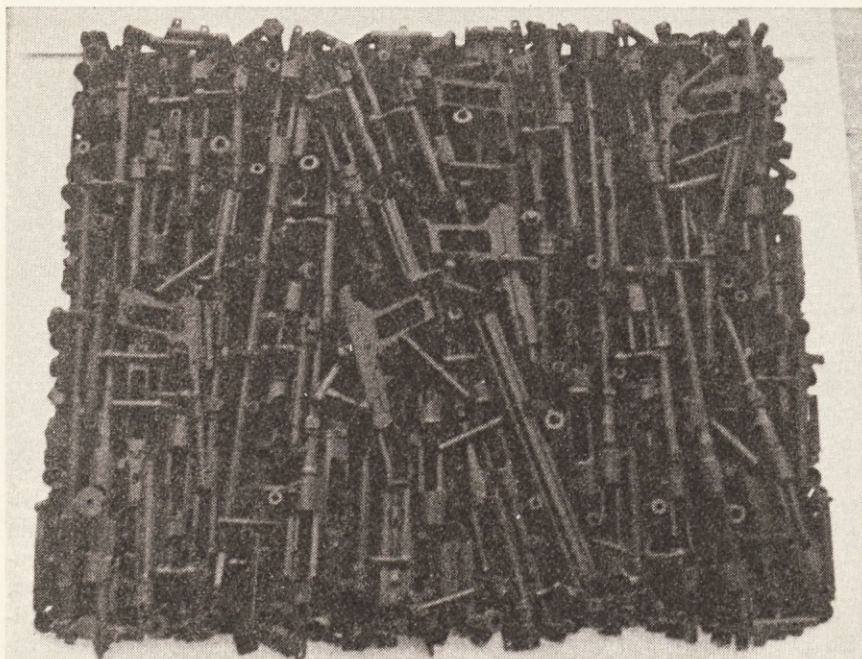
Boljša življenjska raven celotne družbe in posameznikov pa je porodila drugačne potrebe. Res, da živimo v stoletju, v katerem so nekateri ideologi napovedali smrt umetnosti. V poplavi standardizirane proizvodnje poprečnega okusa in tudi kiča je včasih celo kazalo, da umetnost prihaja v krizo. Toda, na srečo so se taki preroki tudi tokrat zmotili.

Umetnost je del človekove težnje po poduhovljenju stvari, odkrivanje smisla v lepem in v kultiviranju življenja. Kultura pa je pot k nesmrtnosti človeške misli in ustvarjalnosti.

Tisočletja človeške zgodovine nosijo neizbrisen pečat lovskih kultur. Prva umetnost je upodabljanje živalskih likov, bodisi na pečinah votlin, potem v rezljanju kosti in lesa, nadalje oblikovanje v glini in kamnu in nazadnje tudi na orožju.

Na lovskega orožja kakor tudi na orožju za boj, obrambo in vojno je v preteklih stoletjih tako rekoč upodobljena vsa človeška zgodovina.

Tako je v moderni dobi industrijske civilizacije tudi v tej smeri zmagala tradicija. Vsak napredek je nadaljevanje prizadevanj in dela davnih prednikov. Ni malo lovcev, ki si želijo ne le dobro, temveč tudi lepo orožje. Vprašujemo se, zakaj? Puške z umetniško obdelavo so vsaka zase, lahko trdimo, neke vrste unikati. Zato so, kot vsaka umetnost, dokaj

Skulptura »Puškarji v borbi in delu« na pročelju nove puškarne delavnice »Sava« Kranj. Skulptura je delo Toneta Svetine, odkril pa jo je ing. Bruno Skumavec, na slovesnosti 21. decembra 1979.

drage, kajti v njih ni vložena samo umetniška ideja, temveč tudi veliko dela.

Te vrste orožje po eni strani zadovoljuje individualna umetniška, ljubiteljska nagnjenja, lahko pa tudi snobistične želje in okuse nekaterih, ki hočejo imeti nekaj posebnega. Ne glede na izhodišče, zakaj se nekdo odloči za nabavo takšnega orožja, pa je dejstvo, da je v takem orožju naložen kapital, kakor v zlatu. Puška z umetniško obdelavo pa ima poleg uporabne vrednosti tudi povečano menjalno vrednost, kakor vse umetnine, ki vedno preživijo svoj čas in so trajne vrednote same po sebi.

Temeljita raziskava tržišča bi morda pokazala še druge vzroke, zakaj povpraševanje po ročno izdelanem in umetniško okrašenem orožju še vedno narašča, pri nas kakor tudi drugod po svetu.

V tem, kar sem navedel, je verjetno vzrok, da puškarstvo v Borovljah ni propadlo, pač pa se je njegova slava in pomembnost še povečala. Ne bi se tokrat globlje spuščal v vzroke, zakaj je puškarstvo v Kranju, ki je nekdaj slovelo po svoji kakovostni izdelavi, kot so sloveli koroški puškarji, začelo propadati, ko je puškarstvo Koroške napredovalo. Jansen je tudi kratek odgovor: To se je zgodilo brez potrebe! Nesposobnost

in neodgovornost nekaterih, ki v kritičnem času, ko se je kolektiv znašel v težavah, niso prijeli stvari v roke in pomagali.

Nerazumljivo je tudi, da je naš svetovno znani balistični strokovnjak dr. ing. France Avčin, izumitelj in konstruktor ABC krogle s posebnim učinkom, zaman ponujal svoj izum našim tovarnam. Šele potem, ko je bil pri nas povsod odklonjen, ga je ponudil firmi Hirtenberg v Avstriji. Zdaj je, kar je! Ne preostane nam drugega, kakor reševati, kar se rešiti da, kajti poleg zanimanja slovenskega lovstva so za razvoj našega lastnega orožarstva vsak dan večji tudi interesi splošne ljudske obrambe. V pogojih vojne bi potrebovali izučene puškarje, puškarne delavnice in vse drugo, kar je vezano na ljudski odpor. Kaj bi pomenilo v NOB, 1941—1945, skoraj deset tisoč preciznih lovskih pušk z daljnogledi, si lahko samo predstavljamo. In še več: če imajo takšno orožje v rokah izvežbani in zavestno pripravljeni borci, poznavalci terena in bojnih položajev.

Nekajkrat sem obiskal delovni kolektiv Puškarne SAVA Kranj in se razgovarjal z delavci pa z ing. Brunom Skumavcem, pomočnikom gen. direktorja SAVE, ki je tudi predsednik izvršnega odbora Zveze lovskih

družin Gorenjske; z vodjem TOZD lovski material in embalaža Francem Rozmanom; z vodjem puškarne delavnice Tineto Jenkom in s komercialistko Minko Štucinovo. Puškarne Kranj je sedaj v sestavljeni organizaciji velikega podjetja SAVE, ki zaposluje samo v Kranju 4300 delavcev, v celoti pa 6500. To je tako močno podjetje, v polni ekspanziji, da lahko pomaga k polni uveljavitvi puškarstva.

Puškarstvo obstaja v Kranju od leta 1920, ko je po plebiscitu na Koroškem veliko puškarjev prišlo v Kranj, z njimi tudi skoraj celotna puškarne šola. Zadruga Puškarne Kranj pa je bila ustanovljena 23. maja 1922. Puškarne Kranj je nekajkrat menjala lastnika, leta 1928 pa so jo preselili v Srbijo, v Užice. V Kranju je ostala le puškarne delavnica Janka Mišiča. Leta 1931 pa je Viktor Omersa ustanovil še tovarno lovskih municije. Njen tehnični vodja je bil koroški puškar Avgust Smole. Obe, omenjena delavnica in tovarna, sta dočakali osvoboditev. Leta 1947 je prišla puškarne delavnica Janka Mišiča, v letu 1948 pa tudi Omersova tovarna lovskih patron v upravo invalidskih gospodarskih podjetij; kasneje sta obe skupaj dobili staro ime Puškarne Kranj. Leta 1957 se je Puškarne, ko je imela ca. 200 delavcev, združila s podjetjem Kovinar v Kranju. Toda že po letu dni skupnega dela sta se podjetji razšli. Pri odcepitvi leta 1958 so ostala vsa osnovna sredstva Puškarne Kovinarju in le kakih 20 puškarjev je ostalo zvesto puškarstvu. Leta 1958 je bila tudi puškarne šola, ki je bila zopet ustanovljena leta 1951 in je izšolala 60 do 70 učencev v kvalificirane puškarje, priključena šolskemu centru tovarne Iskra. S tem je svojo sedemletno življenjsko pot po osvoboditvi zaključila.

Toda majhen puškarne kolektiv se je zopet opomogel. Leta 1962, ko se je preselil v nove prostore na Jeršetovi cesti v Kranju, je štel že kakih 90 delavcev. V novih prostorih je ta kolektiv dobro napredoval, popravil delavnice, sezidal upravno poslopje in nakupil opremo. Do leta 1970 se je povečal že na okoli 140 delavcev. A je prišlo zopet slabo obdobje. Jugoslovanska trgovina je začela uvažati lovskih pušk po zelo nizkih cenah iz vzhodnih držav, kar je pomenilo ostro konkurenco kranjski Puškarne. Kolektiv Puškarne je

Na slavnostni seji, 21. 12. 1979, v Puškarni SAVA Kranj: ing. Bruno Skumavc govori o zgodovini puškarstva in programu SAVE — Kranj. Spredaj z leve: Franc Puhar-Aci, ing. Janez Bohorič, Tone Svetina, Ivan Cvar in zastopnik JLA.

bil prisiljen po letu 1972 iskati dopolnilno delo v izdelavi orodij. Večje število puškarjev se je prekvalificiralo v orodjarje. Orodjarstvo je najbolj donosna stroka v kovinarsko-predelovalni industriji. Delavski svet puškarne je leta 1974 sklenil puškarstvo povsem opustiti in razvijati le orodjarstvo. Temu je že leta 1975 sledil referendum, ki je odločil, da se Puškarna priključi s kompletnim inventarjem gumarskega kombinatu SAVA v Kranju, za kar se je SAVA seveda tudi zavzemala, saj je za izdelavo svojih proizvodov potrebovala veliko raznega orodja. Dejanska priključitev k SAVI je bila izvedena leta 1976. »Puškarna Kranj« je dobila novo ime: »Sava — Kranj, TOZD (temeljna organizacija združenega dela) orodjarna, embalaža in lovski material«. Ukinitve puškarstva je bila skoraj v celoti izvedena; na pobudo vodstva SAVE sta ostala le 2 puškarja in 1 kopitar, ki so v prostorih bivše puškarne nadaljevali s puškarškim delom.

Toda v novih razmerah je puškarstvo dobilo nove možnosti za ponoven razvoj. Vodstvo SAVE je izdelalo razvojni program, po katerem se je delo do leta 1979 precej razširilo,

povečalo pa tudi število zaposlenih na 10 puškarjev in 7 vajencev. Predvidevajo, da bo l. 1985 puškarna imela 20 kvalificiranih puškarjev.

V obnovljenih in povečanih prostorih delavnice dosega puškarski kolektiv vse boljše in večje uspehe. Danes je na novo organizirana kranjska puškarna sposobna izdelovati puške po meri in želji, tako glede gravure kakor tudi kalibrov. Savine puške so naprodaj v trgovinah z lovskim orožjem. Po sedanjem programu so kupcem na voljo ročno izdelani karabini v poljubnih kalibrih ter bokerice šibrenice in polrisanice. Puškarna nudi tudi servisne usluge za lovsko orožje vseh vrst. Prestreduje puške in montira strelne daljnogledne po sistemu Suhl.

Lani je bilo na Gorenjskem sejmu v Kranju npr. možno primerjati izdelke savskih puškarjev z avstrijskimi, pa tudi cene. Zelo kakovostne puške kranjske izdelave so bile nekoliko cenejše kakor podobne puške, izdelane v Borovljah v Avstriji.

Na 18. mednarodnem kmetijskem in gozdarskem sejmu v Kranju, od 6. do 16. aprila 1979, je kranjska puškarna dobila za puškarske izdelke zlato medaljo.

Tine Jenko, vodja puškarske delav-

nice, meni, da je bila odločitev kolektiva, pridružiti se SAVI, rešitev za puškarsko stroko, ki sama ni imela pogojev za obstoj in razvoj.

Velika in uspešna delovna organizacija SAVA je s svojimi skupnimi strokovnimi službami (nabava, prodaja, marketing, finančna služba) omogočila, da so se posvetili predvsem proizvodno-strokovnemu delu. Zato puškarski kolektiv z zaupanjem gleda v prihodnost. Seveda je potrebno tudi dodatno izobraževanje v orožjeslovju in balistiki v izobraževalnem centru SAVE.

Z uspehi Puškarne SAVA Kranj se seznanja že tudi širše jugoslovansko področje. V »Lovačkih novinah«, reviji vojvodinskih, srbskih, črnogorskih in bosansko-hercegovskih lovcev, se je urednik Ljuba Markov zelo pohvalno izrazil o izdelkih Puškarne SAVA Kranj. V svojem članku »Vidjeno na sajmu lova, ribolova, sporta i turizma u Novom Sadu...« tudi želi, da se ohrani tradicija ročne izdelave bogato graviranih lovskih pušk. Markov članek, ki ga dopolnjuje barvna fotografija treh graviranih pušk, je vsestransko priznanje delovnemu kolektivu kranjske puškarne.

Trije odstreljeni risi

Odstrel risov v lovišču LD Ribnica in v lovišču LD Prežihovo je odmeval v naši javnosti, zlasti med lovci. Čeprav se je to zgodilo lani v novembru in decembru, se razpravljanje o mrtvih risih še ni poleglo.

Kaže, da pri odstrelu risov lovca nista kršila predpisov. Toda, ali je glede lovske etike in morale tudi vse čisto?!

Oba dogodka in del razprave okrog njiju je vsekakor treba ohraniti tudi na straneh našega glasila, ker bo objava s časom vredna še več, za našo lovsko zgodovino. Zabeležili smo torej odstrel vseh treh risov in odmeve po časovnem zaporedju oziroma kakor smo jih prejeli.

Uredništvo

Ustrelil dva risa

Časopis DELO je 11. decembra 1979 prinesel na svoji zadnji strani (vseh štirih izdaj) naslednjo vest (dobesedno):

Ustrelil dva risa. — Ribnica, 10. 12. 1979. — Pred dnevi je na Mali gori član Lovske družine Ribnica Janez Ponikvar ustrelil dva risa, letošnja mladiča, ki sta skupaj tehtala okrog 16 kg. Že vsaj 100 let ni takega lovskega plena nihče dobil.

Objavljena je bila tudi večja fotografija Janeza Ponikvarja z ustreljenima risoma; v vsaki roki drži enega. Fotografiral ga je M. Glavonjič.

Odmevi na objavljeno vest

Uredništvo glasila LOVEC je na objavljeni prispevek v DELU prejelo tri prispevke, s prošnjo, da jih gotovo objavimo:

Dnevnik Delo je 11. decembra 1979 objavil sliko dveh ustreljenih risov s kratkim poročilom. Čudim se, da je časopis objavil tako sliko kakor tudi besedilo, tem bolj, ker je splošno znano, vsaj nam lovcem in drugim varstvenikom narave, da smo risa naselili pač zato, ker je bil nekoč divjad slovenskih gozdov. Sam uvoz je bil gotovo vezan na velike stroške. In koliko skrbi ter prizadevanja je bilo, da je naselitev na Kočevskem uspela. Pre-

pričan sem, da so risi še zaščiteni, zaščiteni morajo tudi ostati, če želimo, da se bolj razmnožijo ter obogatijo naša lovišča. Vzrok odstrelu dveh risov je bila bodisi nevednost lovca Janeza Ponikvarja iz Ribnice ali kaj drugega. Vsekakor bi tak članek v časopisu, ki ga berejo desetisoči naših ljudi, moral objaviti tudi ustrezno obrazložitev o nepravilnosti tega odstrela, oziroma pojasniti, zakaj je prišlo do tega. Pričakujem, da bo naše glasilo Lovec pravilno pojasnilo to dejanje.

V Mozirju, 15. 12. 1979

Franc Pogelšek, LD Mozirje

Zaščiteni ris? — Najbrž nas ni malo slovenskih lovcev in tudi ne iz drugih republik, ki že od naselitve risov, od leta 1973, z zanimanjem spremljamo vesti in poročila o risih v naših gozdovih. Preberemo vse, kar je o risih objavljeno, in veseli nas, da je naselitev uspela.

Zaskrbljujoče pa je, da je kljub temu, čeprav je ris z zakonom o varstvu, gojitvi in lovu divjadi popolnoma zaščiten, odstreljeno toliko primerkov, kakor navaja Janez Čop v svojih člankih o risu v Lovcu, št. 7 in 11/79.

Dejanje, objavljeno 10. 12. 1979, v časopisu Delo, je pa višek neodgovornosti. Objavljena slika in besedilo najbrž nista ogorčila le mene, ampak tudi druge lovce. Če bo šlo tako naprej, se je bati, da takega plena zares zopet ne bo 100 let!

J. Čop v svojem drugem članku v Lovcu pravi: »Risov je v Sloveniji v najboljšem primeru okoli 40... Nihče še ne zna odgovoriti na vprašanje, kolikšna številčnost te divjadi jamči, da izolirana populacija — in to ris v Sloveniji je — more uspevati.«

Če že LD in lovci ne izvajajo zakona, s katerim je ris zaščiten, naj vsaj prisluhnejo J. Čopu, ki pravi: »Če želimo, da se bodo risi širili še v druge predele, kjer so zanje prav tako dobre življenjske razmere, je do nadaljnega vsak odstrel preuranjen.« Odstrel kar dveh mladičev naenkrat, glede na majhno populacijo te zveri, pa ni samo

preuranjeno, ampak nadvse neodgovorno dejanje!

Tudi Lojze Briški v svojem referatu na 9. seji skupščine LZS obsoja taka dejanja, saj je med drugim dejal: »Prav tako pa moramo biti kritični in nepopustljivi do vseh — na srečo zelo redkih — pojavov vandalizma, kot je streljanje zaščitene in še posebej redke divjadi.«

Pričakujemo torej, da bo lovec za neodgovorni odstrel risov ustrezno kaznovan.

Sicer bi pa želeli slišati oz. brati odgovor LD Ribnica in pa seveda stališče LZ Slovenije.

V Ljubljani, 17. 12. 1979

Janez Frelih, LD Logatec

Risi v ribniških gozdovih. — V marcu 1973 so bili v gozdove na Kočevskem izpuščeni 3 pari risov, nabavljeni na Slovaškem, na pobudo nekaterih lovcev, predvsem iz goj. lovišča »Medved« — Kočevje.

O namenu in ciljih tega dejanja smo v našem glasilu in drugih občilih nekajkrat brali. Nekateri lovci smo vest o izpustitvi risov sprejeli molče. Sprejeli pa smo tudi razlago in utemeljitev nekaterih strokovnjakov, da smo z izpustitvijo risov vrnili slovenskim gozdovom tisto, česar so bili pred 100 leti oropani. Sprejeli smo tudi trditve, da bo ris kot zver v glavnem »čistil« med nemočno, bolno in za lovišče nezaželeno divjadjo, skratka, da bo v lovišču selektor (izločevalec), nikakor pa ne ropar. Tako smo nekateri bolj, drugi manj navdušeno, s pridržki, sprejemali trditve in zagotovila nekaterih zagovornikov o umestnosti in potrebi, da izpustimo rise v naše gozdove. Konec koncev je pa večina naših lovcev sprejela naselitev risov z odobravanjem.

Vrsta lovcev se pa s takim enostranskim ukrepom ni strinjala, saj so rise nabavili in izpustili brez kakršnihkoli posvetovanj s prizadetimi mejnimi lovskimi družinami in družbenopolitičnimi organizacijami. Pričakovati je bilo namreč, da bodo tudi ribniški gozdovi ri-

som ustrezen življenjski prostor. Prvič je hudo kri povzročila najdba v past ujetega risa v lovišču LD Ribnica (objava v Lovcu, št. 1 — april 1974, na 22. strani). S prizadetostjo smo morali poslušati kritiko na naš račun, čeprav se je ris ujel, ko lov s pastmi stopalkami še ni bil prepovedan. Kmalu po tem dogodku smo v našem in sosednjih loviščih znova sledili rise, jih videli in tudi našli ostanke srnjadi, ki so jo pokončali risi. Precejšnjo škodo je ris naredil tudi na muflonih in damjekih v obori gojitvenega lovišča »Medved« in tudi domačih ovc se ni branil.

Dogodek, ki je znova razburil nekatere duhove, se je primeril v petek, 23. novembra 1979. Kaj se je zgodilo? Bilo je hladno jesensko popoldne, ko je mladi lovec Janez Ponikvar, član LD Ribnica, odšel čakati divje prašiče. Ni se še dobro namestil in odel, da bi lažje kljuboval mrazu prihajajoče noči, že otrpne od presenečenja. Na robu poseke se mu iz doline kradoma prikaže ris. Sledijo trenutki hitre odločitve. Daljnogled se v drhteči roki dokončno umiri na risovem plečetu. Odjekne strel. Ris se zgrbi in odskoči v grmovje. Komaj Janez zamenja nabo, že vidi risa, kako v skokih beži nazaj med drevje v zaščito gozda. Znova pomeri in sproži. Ris zopet nakaže zadetek. Ko Janez pride na nastrel, na kraj, kjer je bil ris prvič streljan, je imel kaj videti. Za grmom je ležal mrtev ris. Nekaj časa je potreboval, da je »vklopil«: »Drugič sem torej streljal še na enega risa.« Krvavi sled je to potrdil. Odšel je po psa terierja, ki je našel močno ranjenega risa in se z njim tudi spopadel. Janez je zopet streljal na risa, iz neposredne bližine, in ga umiril.

Pripomniti je treba, da smo bili člani LD Ribnica obveščeni, da na območju kočevske ZLD lahko odstrelimo dva risa. Vendar Janez ni imel namena odstreliti obeh. Trdno je bil prepričan, da je drugi strel veljal še vedno prvega risu, kajti »drugi« ris je pritekel skoraj z istega mesta, kjer je obležal prvi. Oba uplenjena risa sta bila mlada, ki sta družno lovila oziroma je mo-

Jože Podbevšek, član LD Prežihovo, z risom, ki ga je ustrelil 5. 12. 1979 na Koroškem Selovcu. Zraven tudi pes Argos. Foto F. Rotar

rala biti v tem delu lovišča tudi mati risinja. Že naslednjo soboto so namreč nekateri lovci na skupnem lovu s pobratenimi Račani našli sveže risje sledove.

Ris se je na kočevsko-ribniškem območju dokaj dobro vživel in se tudi razmeroma hitro razmnožuje. Kaj pomeni 40 risov za naslednjih nekaj let, ker ta zver pravega sovražnika sploh nima! Zgoščenost risov na kočevsko-ribniškem območju bi bila lahko usodna za vrsto divjadi, zlasti pa za srnjad. Res je, da je bil nekoč ris selektor divjadi v naših gozdovih, res je npr. tudi to, da sta bila takrat na ribniškem območju le dva lovca (graščaka), sedaj nas je pa prek 200, ki opravljamo selekcijo. Zato je med lovci upravičena bojazen, da se bo moral odstrel srnjadi spričo številčnosti risov (ob upoštevanju še drugih činiteljev) močno zmanjšati.

Namen tega članka ni, da bi dvignil gonjo proti risu in vnesel preplah, češ da bije naši srnjadi zadnja ura. Nikakor! Pač pa menim, da se je potrebno temeljito pogovoriti in pravočasno najti ustrezno rešitev: planirati v najbolj prizadetih loviščih pravičen odstrel risov oz. držati to zver na kratko, da bo res v okras naših gozdov, ne pa nezaželen ropar.

V Ribnici, 17. 12. 1979

Andrej Klemenc

Odkod je prišel ris?

Istega dne kakor časopis DELO (v torek, 11. 12. 1979) je pa mariborski dnevnik VEČER prinesel drugo, podobno vest, da je namreč lovec Jože Podbevšek iz Kotelj, član LD Prežihovo, ustrelil 26 kg težkega risa (le ca. 5 km od Raven na Koroškem). Priobčeni prispevek ima naslov »Odkod je prišel ris?« Objavljena je tudi fotografija uplenitelja z risom in psom. Avtor tega prispevka kakor tudi fotografije je Franc Rotar. Isti avtor je uredništvu LOVCA poslal vsebinsko približno enak članek in podobno fotografijo, ki ju objavljamo:

Namesto lisjaka uplenil — risa. — Po pripovedovanju koroških lovcev in študiji Franca Kosa »Ris na ozemlju etnografske Slovenije«, ki je bila objavljena v Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo leta 1929, na Koroškem po letu 1887 niso sledili ali videli risa, kaj šele ustrelili.

Nenavadno divjad pa je nehote uplenil član Lovske družine Prežihovo v Kotljah Jože Podbevšek. V sredo zvečer, 5. decembra 1979, je šel — kakor že velikokrat prej — v revir Koroški Selovec na lisice. Vendar je namesto lisjaka zadel s šibrami 26 kg težkega risa samca.

»Tudi na Koroškem že nekaj časa razsaja steklina. Da bi to dokaj nevarno

V meglenem februarškem jutru, v času parjenja lisic

Foto J. Papež, Diana

bolezen čim bolj omejili oziroma jo zatrli, moramo lovci odstreliti zlasti čim več lisic. To je tudi moja naloga. Zato sem ob polni luni v začetku decembra 1979 nekajkrat šel v revir Koroški Selovec na lov za lisicami. Tudi v sredo, 5. decembra, še preden je vzšla luna, sem šel na Koroški Selovec. Ob 19. uri sem še sedel na preži, »je pripovedoval Jože Podbevšek, prvi uplenitelj risa na Koroškem.

Lovci dobro vemo, da je ob mesečini, če je sneg in sveti polna luna, tako svetlo, da se vidi daleč naokoli. A Jože pravi, da prvo decembrsko sredo zvečer ni bilo tako, ker ni bilo snega.

»Toplo oblečen za lov v mrzli noči sem sedel na preži in s pogledom skušal predreti temno globino pod seboj ter prisluškoval šepetu noči. Tam doli v dolini so se iz ravenske železarne oglašali udarci težkih kovaških kladiv. Okrog 20. ure je luna po malem začela osvetljevati vrhove smrek in del njive, kjer je bila vaba za lisice. Dalj časa je bil moj pogled na Uršlji gori, saj tako osvetljene in s snegom prekrite že dolgo nisem videl.

Nekaj čez 20. uro je luna z zadnje strani osvetlila visoko prežo, ki sem jo naredil kar na hruški. Senca preže je lepo pogrnjena ležala na osvetljeni njivi. Takrat pa je bilo mojega sanjarjenja naenkrat konec. Zaslišal sem šumenje listja. Pomislil sem — verjetno zajec. Radovednost mi ni dala miru. Previdno sem se nekoliko sklo-

nil s preže in pogledal, kdo kali nočni mir. Takrat je izpod preže prišla temno rjava postava. Počasi se je pomikala proti vabi za lisice. Le toliko sem videl, da je nekaj večjega, močnega. Mislil sem, da je brčkone velik lisjak ali celo pes. Nisem več okleval, pomeril sem in ustrelil. Žival je bila zadeta, vendar je z nekaj skoki izginila v temnem gozdu, kakih deset metrov niže od nastrela, »je opisoval dogajanje Jože Podbevšek.

Šele 47 ur po strelu je barvar Argos našel v goščavi mrtvega risa.

»Vedel sem, da so šibre lisico ali psa zadele. Ranjeno žival je pa treba iskati. Iskal sem jo dolgo v noč, a brez uspeha. Na nastrelu sicer ni bilo nobenega znaka, ki bi dokazoval, da sem zadel. Nekoliko potrpet sem odšel domov. Dogodek na Koroškem Selovcu pa mi ni dal miru. Na nastrel sem se odpravil tudi v četrtek in dolgo iskal, a zopet brez uspeha. Nisem našel dokaza, da sem zadel, a nisem našel tudi dokaza, da sem zgrešil. Zato sem v petek šel k lovskemu tovarišu Otu Plevniku in mu povedal, kaj se mi je zgodilo. Prosil sem ga, da bi poskusila še z njegovim psom krvosledcem. Sicer sem pa zelo dvomil, da bo Argos, o katerem so lovci pravili, da ni dober, sploh kaj našel. Kljub temu pa sem se z Otom Plevnikom in psom Argosom podal na Koroški Selovec. Tokrat iskanje ni bilo zaman; Argos je že po petnajstih minutah iskanja,

brez vidnega krvnega sledu, našel v gostem grmičevju mrtvega — risa. Lahko si mislite, kako sva z Otom ostrmela, ko je pes našel namesto lisjaka — risa.

Še zdaj težko verjamem, da sem namesto lisjaka uplenil risa. Že več kakor dvajset let sem član zelene bratovščine in dobro vem, da je ris zaščiten. Če bi vedel, da imam pred seboj risa, ne bi pomeril nanj. Naša občina Ravne je s steklino okuženo območje, zato je v našem kakor tudi drugih loviščih naše občine — na podlagi 13. točke Odredbe o ukrepih za preprečevanje in zatiranje stekline — dovoljeno oz. obvezno pokončevati zveri in pižmovke. In ris je zver. Kljub temu pa ne bi streljal na risa, saj je komaj uspelo, da smo ga naselili. Od kod je prišel ris na Koroško, bo težko ugotoviti, saj nima na sebi nobenega znamenja, »je še dodal Jože Podbevšek z Raven na Koroškem.

Franc Rotar

Odmev na članek v Večeru

Odkod je prišel ris? — To je naslov članka v dnevniku Večer od 11. 12. 1979. F. Rotar poroča, kako je lovec Jože Podbevšek v lovišču LD Prežihovo na Koroškem uplenil risa.

Ne nameravam polemizirati o tem, ali je lovec res tako slabo videl, da je velikega risa zamenjal za razmeroma majhno lisico. Hočem reči, da je trud

strokovnjakov, ki so naselili risa pri nas, poplačan, ker je naselitev uspela. Po drugi strani je pa omenjeni »lovec« neupravičeno segel po tem uspehu. To, da je steklina na pohodu, vemo. Vemo, da moramo glavnega raznašalca silvatične stekline — lisico — temeljito razredčiti. To je verjetno vedel tudi »lovec« iz Kotelj, kjer se je tudi pojavila steklina. Vendar pa ni moč oprostiti njegovi izjavi, da ni videl, kaj je streljal. Oprostiti tudi ni moč lovcu iz ribniške lov. družine, ki se je ponosno dal fotografirati z dvema mladima risoma, z dvema »muckoma«, ki ju je ustrelil. Osnovno načelo lova je: Ne streljaj, dokler se dobro ne prepričaš, kaj je! Drugo dejstvo pa je, da je bil ris Jožeta Podbevška približno 4-krat težji (večji) od lisice. Kaj niste brali o tistem lovcu, ki je namesto srnjaka ustrelil — kravo. Tudi ta »kravar« (ne medvedar, kajti medvedar je lovec na medvede!) se je izgovarjal, da je napaka upravičljiva, ker je srnjak podoben kravi, saj imata oba roge.

Pisec članka v Večeru vprašuje, odkod ris. Lovci, ki podpiramo navzočnost risov v naših gozdovih, vemo, kje v Sloveniji so rise izpustili in tudi kje v Avstriji. Če ris ni prišel s Kočevskega, je pa prišel iz Avstrije, kakor J. Čop predvideva v svojem članku (Lovec, št. 9/79), da je namreč možen prihod risov z Avstrijskega celo v naše Karavanke. V predelih, kjer gamse uničuje gamsja garjavost, bi bil ris vsekakor dobrodošel!

Kako človek s puško greši, ponovno dokazujeta primera z odstrelom treh risov. Bolj greši kakor ris, ki je v svojem naravnem življenjskem prostoru le člen — naša prvobitna divjad. Sicer pa moramo biti zadovoljni, da so se pri nas izpušeni risi obdržali in se razmnožujejo, kajti to posredno dokazuje, da so naši gozdovi še zdravi, da imajo v sebi še dokaj prvotnega. Če ne bi bilo tako, tudi risi ne bi obstali. Nasprotno pa naša polja, na katerih ni več obstanka ne zajcu ne jerebici ne fazanu, dokazujejo, da so bolna.

Oba lovca, ki sta se pregrešila z odstrelom risov, naj bi obravnaval pooblaščen organ LZ Slovenije.

Franc Krnjak, LD Središče

Odstrel risov

Ob vesteh v decembru 1979 o odstrelu dveh mladih risov v lovišču LD Ribnica na Dolenjskem in o odstrelu odraslega risa v lovišču Lovske družine Prežihovo na Koroškem so mnenja lov-

Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. 1. do 15. 2. 1980 so z območij 30 občin SR Slovenije laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 170 živali oziroma njihovih delov (113 lisic, 19 psov, 21 mačk, 1 govedo, 4 divje zajce, 9 srn, 2 pižmovki in 1 volka).

Steklino so ugotovili pri 1 lisici z območja občine Dravograd, pri 1 govedu z območja občine Jesenice, pri 2 lisicah z območja občine Mozirje, pri 7 lisicah z območja občine Ravne na Koroškem, pri 4 lisicah z območja občine Slovenj Gradec in pri 3 lisicah z območja občine Velenje.

Po stanju 15. 2. 1980 je bilo s steklino okuženih naslednjih 8 občin: Dravograd, Jesenice, Lendava, Mozirje, Muska Sobota, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Velenje.

Bolezen torej napreduje kljub vsem ukrepom, ki so v veljavi. V tem mesecu (od 16. 1. do 15. 2. 1980) je bolezen napredovala dodatno na območju dveh občin (Dravograd in Mozirje).

Steklo govedo z Dovjega (občina Jesenice) opozarja, da je tudi govedo na paši močno izpostavljeno tej bolezni.

Karel Gošler

cev in nelovcev precej deljena. Iz večine mnenj, nekatera so bila tudi objavljena v tisku, je očitno, da lovci, kaj šele širša javnost, niso seznanjeni, da je bil odstrel risov na območju ZLD Kočevje dovoljen. Bile so pa nerodnosti in nepravilnosti pri odstrelu.

Zveza lovskih družin Kočevje je nasloвила na Republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano vlogo za izjemno dovoljenje za odstrel 4 risov v loviščih lovskih družin te ZLD ter v gojitvenih loviščih Medved, Žitna gora in na posestvu Snežnik. ZLD Kočevje je svojo vlogo utemeljila zlasti s tem, da je po uspešni naselitvi risov v letu 1973 njihova populacija narasla na najmanj 50 živali, da se zaradi tega večja škoda na divjadi drugih vrst, zlasti na srnjadi itd.

Na to vlogo in po mnenju Lovske zveze Slovenije je republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdal 12. novembra 1979 izjemno dovoljenje, št. 323/a — 122/79-II/ČE, za odstrel skupno štirih risov, od tega dveh mladičev, v loviščih lovskih družin ZLD Kočevje ter v gojitvenih loviščih Medved, Žitna gora in Snežnik. To izjemno dovoljenje je bilo izdano z veljavnostjo od 15. novembra 1979 do 28. februarja 1980.

Dovoljenje temelji na tretjem in četrtem odstavku 12. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Ur. list SRS, št. 25/76). Ta člen navaja vrste divjadi, ki jih zaradi redkosti ni dovoljeno loviti vse leto, kjer je naveden tudi ris. Po določi četrtega odstavka tega člena pa

se izjemno lahko dovoli odstrel določenega števila te divjadi.

Na podlagi te izjemne odločbe pa so se upravljalci vseh navedenih lovišč sporazumeli o razdelitvi odstrela in lovci so dobili ustrezna navodila.

Tako sta bila mladiča sicer odstreljena v smislu izjemnega dovoljenja, ne pa v skladu z dogovorom o razdelitvi odstrela, ker je en sam lovec uplenil kar dva risa naenkrat.

V drugem primeru, odstrel risa v lovišču LD Prežihovo, pa ni bilo izdano izjemno dovoljenje. Pač pa to lovišče spada v območje, okuženo s steklino, in zato velja tam Odredba o ukrepih za preprečevanje in zatiranje stekline, ki med drugim določa tudi pokončevanje zveri in postopke z uplenjeno divjadjo. Formalno je bil torej tudi ta odstrel dopusten. Nikakor pa ni bilo pravilno, da je lovec streljal, ko sploh ni vedel, na kaj strelja. Saj bi v tem primeru ris tudi padel, če bi ne bilo omenjenega odloka in čeprav bi bil ris pod najstrožjim varstvom.

Pravimo, da se na lovu lahko vse zgodi. Prav zato je še toliko bolj potrebna pazljivost in razsodnost! V prirodi se res lahko zgodi marsikaj, toda, pomnimo, da ničesar ni možno odstreliti brez puške in brez človeka, ki puško nameri in sproži. Zato je za vsak strel lovec vselej moralno in kazensko odgovoren.

Ing. Janez Černač, svetovalec
za lovstvo in ribištvo
Rep. sekretariata za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano

Prvič po lovskih smučinah

Hotedršica 1980

Ni slučajno, da je pobuda za organizacijo in izvedbo prvega tekmovanja lovcev lovskih družin in gojitvenih lovišč v teku na smučeh prišla prav iz Hotedršice.

V tem kraju, ki leži med Logatcem in Črnim vrhom, so zime (zlasti so bile nekoč) razmeroma dolge, zapade veliko snega in ljudje so že od nekdaj navezani na smuči. Poznana je hotedrška smučarska tradicija. Tudi tamkajšnji lovci niso drugačni. Pozimi, ko je divjad v stiski, obiskujejo krmišča na krp-ljah ali smučeh, saj zaradi obilice snega drugače skoraj ne bi bilo mogoče. Tudi na lov za kunami se hotedrški lovec najraje odpravi na smučeh.

Hotedrški lovci so pa tudi dobri tovariši in želijo, da bi bilo več pravega tovarštva med člani vseh slovenskih lovskih organizacij. Zato ni bil namen te prireditve le v tem, da je potrebno začeti s temeljitejšim usposabljanjem lovcev-smučarjev za pomoč divjadi v zimski stiski, ampak naj bi taka množična prireditev krepila tudi iskreno tovarštvo in prijateljstvo med lovci. Vse, ki imamo na svojem lovskem znaku Zlatoroga, morajo združevati isti cilji. Zato se ne smemo zapirati v meje svojih lovišč, ampak se združevati v skupnih prizadevanjih za ohranitev divjadi in naše lepe narave sploh. To je pa del naše samoupravne socialistične domovine, katero smo pripravljene braniti pred vsakomur, ki bi nam jo hotel vzeti. Zato je srečanje v Hotedršici imelo tudi namen: usposabljanje se za čim sposobnejše pri splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti.

V nedeljo, 27. 1. 1980, je bila vas Hotedršica že zgodaj zjutraj v prazničnem vzdušju. Lovska družina (LD) Hotedršica je v sodelovanju s Skupščino občine Logatec in Krajevno skupnostjo Hotedršica organizirala in izvedla prvo tekmovanje lovcev v teku na smučeh. Člani omenjene LD so skupno s krajanji v izvedbo prireditve vložili

mnogo truda in prostovoljnega dela. Tudi vreme se je odrezalo, saj je po nekaj dneh neprestanega dežja, ki je hitro tanjšalo snežno odejo, že zgodaj zjutraj posijalo sonce. Strokovnjaki so radostno ugotovili, da je proga za tekmovanje prvovrstno pripravljena. Za to ima zaslugo tudi vodja smučarske sekcije iz Logatca Zoran Mrak, ki je prišel prirediteljem na pomoč.

Na vsakem koraku se je človek lahko prepričal, da v sklopu prireditve poteka izredna delovna skladnost lovcev, gasilcev, enot teritorialne obrambe in drugih krajanov.

Udeležba tekmovalcev sicer ni bila tako zelo množična, toda za

Rado Pehaček, predsednik izvršnega odbora LZS, je s strelom iz lovske puške dal znak za start

Najboljši posamezniki po starostnih skupinah

I. starostna skupina (do 30 let)

1. Brane Kozinc, LD Stol, 16'9"
2. Boris Kozinc, LD Stol, 16'21"
3. Jože Rupnik, LD Javornik, 18'14"
4. Vili Lambergar, LD Begunjščica, 18'41"
5. Drago Rozman, LD Begunjščica, 19'9"

II. starostna skupina (od 30 do 45 let)

1. Brane Dežman, LD Storžič, 16'58"
2. Jože Strle, LD Gornje jezero, 17'58"
3. Franc Tepina, LD Jezersko, 18'35"
4. Vinko Kraševac, LD Gornje j., 19'33"
5. Jože Avsec, LD Lož, 19'55"

III. starostna skupina (od 45 do 60 let)

1. Dušan Šturm, LD Kobarid, 18'50"
2. Miha Breznik, LD Stol, 20'50"
3. Karel Rupnik, LD Javornik, 21'22"
4. Vinko Martinčič, LD Lož, 23'50"
5. Andrej Tollazzi, LD Logatec, 25'6"

V IV. starostni skupini (nad 60 let) je tekmoval samo 70-letni Jože Šemrov, član LD Hotedršica, ki je prismočal na cilj v 24'51".

Najboljše ekipe

1. LD Stol-Žirovnica (Brane Kozinc, Boris Kozinc, Miha Breznik)
2. LD Begunjščica (Vili Lambergar, Drago Rozman, Zdravko Knific)
3. LD Gornje jezero (Alojz Žnidaršič, Vinko Kraševac, Jože Strle)
4. LD Javornik (Jože Rupnik, Tine Trček, Karel Rupnik)
5. LD Jezersko (Franc Tepina, Jože Markič, Dušan Jagodic)

»prvič po lovskih smučinah« je bila vsekakor zadovoljiva. Tudi gledalcev, ki so tekmovalce spodbujali, je bilo mnogo.

Pokrovitelj tekmovanja je bila ljubljanska delovna organizacija Agrotehnika-Gruda. Tekmovalci so bili razdeljeni v dve tekmovalni skupini, okviru teh pa še v starostne skupine. V prvo tekmovalno skupino je bilo prijavljenih 80 lovcev, tekmovalo pa jih je 68. V drugi skupini pa je tekmovalo 83 tekmovalcev nelovcev.

Tekmovanja »Prvič po lovskih smučinah« so se udeležili tekmovalci 21 lovskih družin (LD): Begunjščica, Brezovica, Dobovec, Gorenja vas, Gornje jezero, Hotedršica, Iga vas, Javornik, Jezersko, Kobarid, Kovor, Logatec, Lož, Nanos, Nova vas pri Rakeku, Otavnik, Slovenj

Del udeležencev tekmovanja »Prvič po lovskih smučinah« v Hotedršici pred startom

Foto F. Molk

Gradec, Stol, Storžič, Veliki Gaber, Železniki.

Na prireditveni tribuni so vse navzoče pozdravili: predsednik izvršnega odbora LZS Rado Pehaček, predsednik Skupščine občine Logatec Franc Godina, predsednik Krajevne skupnosti Hotedršica Jaka Nagode, predstavnik delovne organizacije Agrotehnika-Gruda Zvone Šemrl, starešina LD Hotedršica Zmago Valher in drugi. Poudarili so pomen te prireditve in vsem tekmovalcem zaželeli dober start in čim boljši uvrstitveni čas.

S strelom iz lovske puške je Rado Pehaček dal znak za start. Z vsemi silami so se lovci-smučarji pognali po 10 km dolgih smučinah; nekaj minut kasneje pa je drugi strel s startne črte pognal po tekmovalnih smučinah tudi druge tekmovalce.

Gledalci še niso utegnili pojesti porcije znane hotedrške polente in lovskega golaža, ko so se na gričku že prikazali prvi smučarji, ki so se hitro bližali cilju. Prva sta skozi cilj smuknila člana LD Stol — Žirovnica.

Za zmagovalce, ki so jih uvrstili po doseženih časovnih rezultatih, ločeno po starostnih skupinah, so

bili pripravljeni pokali in priznanja. Prehodni pokal »Prvič po lovskih smučinah« je osvojila ekipa LD Stol, ki je zbrala največ točk izmed vseh tekmovalnih ekip. V trajno last bo ta pokal dobila tista LD, katere ekipa ga bo osvojila 3-krat zapored ali 5-krat v presledkih »po lovskih smučinah«.

Ekipa LD Stol je kot najboljša prejela v trajno last tudi pokal pokrovitelja Agrotehnike-Grude, prav tako druga in tretja (LD Begunjščica in LD Gornje jezero). Poleg tega je LD Begunjščica kot drugouvrščena prejela še pokal Lovske zveze Slovenije. Pri razvrstitvi se je upošteval najboljši tekmovalni čas treh članov iste LD, ne glede, v kateri starostni skupini so tekmovali.

V trajno last so prejeli pokal tudi prvaki posamezniki vsake starostne skupine. Tekmovalci lovci in posebej tekmovalci nelovci so bili razvrščeni v 4 starostne skupine: do 30 let starosti, od 30 do 45 let, od 45 do 60 let, nad 60 let.

Fotografije »Prvič po lovskih smučinah« tudi na predzadnji strani ovitka

Prvih deset iz vsake starostne skupine je dobilo diplome, najboljši trije izmed prvih desetih pa tudi medalje: zlato, srebrno in bronasto. Tudi tekmovalci-nelovci so prejeli nagrade in priznanja, vključno z najstarejšim tekmovalcem in najmlajšo tekmovalko. Vsi so se okrepili tudi z lovskim golažem in vročim čajem.

V spomin na to prireditev je LD Hotedršica izdala tudi zlato, srebrno in bronasto značko z napisom »Prvi lovski teki — Hotedršica 1980« in s silhueto medveda ter smučarja-tekača.

Po razglasitvi zmagovalcev na prireditveni tribuni in zaključku zelo dobro organizirane prireditve so se mnogi tekmovalci, gostje in prireditveni odbor zbrali v gostišču Turk v Hotedršici, kjer so se pogovorili o prireditvi. Vsi so bili enotnega mnenja, da mora postati ta prireditev tradicionalna. Brez obotavljanja so tekmovalci zagotavljali, da se bodo te prireditve udeležili tudi drugo leto, pričakujejo pa še druge lovce-smučarje iz ostalih slovenskih lovskih druženj, ki se te prve prireditve niso udeležili.

Boris Leskovic

Po lovskem svetu

Močvirje Okavango

(Nadaljevanje in konec)

Gustav Ozmec

Zbudil nas je naš stezosledec Keny. Ves razburjen je sporočil, da je naletel na sveže sledove manjše črede slonov v neposredni bližini taborišča. Ker je bil slon tudi v mojem programu, smo bili čez nekaj minut vsi na landroverju. Že po nekaj deset minutah zasledovanja smo slone zagledali. Veter je bil za zalezovanje ugoden in ugodna je bila tudi oblikovitost zemljišča, ki je nudilo lepe možnosti, da smo se jim neopazno približali. »Srednjega!« določi Dirk. Srce mi je razbijalo kot kladivo, saj sem prvič v svojem življenju nameril na največjo divjad, ki hodi po zemlji. Ko sem ustrelil prvič in s streljanjem takoj nadaljeval, sem med svojimi strelji slišal, kako strelja tudi Dirk. Po kakih petdesetih metrih se je ogromna žival zrušila. Slon je samo rilec še vrtel visoko nad glavo in se ni več poskušal dvigniti. Toda midva sva nadaljevala s streljanjem, dokler se ni popolnoma umiril.

Ko je ponehalo streljanje, sem se dvignil in nekam omotičen pogledal okrog sebe. Ugotovil sem, da so se nama medtem približali vsi člani skupine. Pomislil sem, čemu črnci, ki so bili neoboroženi, niso ostali v varni razdalji. Hkrati me je prešinjala misel, zakaj je streljal tudi Dirk. V meni se je dvigala rahla nevolja. Mogoče mi je Dirk vse to bral na obrazu. Ni se opravičeval, samo pojasnil mi je, da bom kmalu sam spoznal, zakaj je streljal. Pojasnil mi je tudi, da so se nama najini spremljevalci približali zato, da bi opazovali druge slone, če bi se le-ti obrnili in nas napadli. Res, kmalu sem spoznal, kako potrebno je bilo, da je streljal tudi Dirk. Šele potem sem namreč zaznal, da je slon bežal v smeri našega taborišča. Zato ga je bilo treba podreti, preden bi prišel do njega.

Potem, ko smo se zraven tega mogočnega plena obvezno fotografirali, kakor se spodobi upleniteljem, smo truplo prepustili našim črnim spremljevalcem. Mi pa smo peš odšli v taborišče, ki je bilo odda-

ljeno samo še kakih 200 metrov. Zvečer, ko smo sedeli ob ognju, pili viski, razredčen z vodo, in so drugi kadili — meni se je zdelo, da nalašč zato, da bi mi vzbujali skomine po kajenju — smo seveda v razgovoru obnavljali dogodke tega dne. Dirk pa nam je pripovedoval razne dogodivščine iz svoje bogate zakladnice izkušenj z lovov na slone. A Pavel nikakor ni mogel zatajiti svoje slovenske krvi in me je kar prevečkrat spomnil, da sem na slona oddal kar 22 strellov.

Navadil sem se že življenja v tem lovskem taborišču, navadil sem se lova v savani in močvirju, ko je že prišel konec z nadihom otožnosti, kakor je otožen vsak konec nečesa lepega.

Odleteli smo s cesno. Tovor v letalu je bil tokrat lažji, saj je pustil vsak izmed nas na teh lovih vsaj pet kilogramov svoje teže. Po poldrug uri smo se spustili na letališče v Mauni, pritočili gorivo in že smo se spet dvignili. Leteli smo nad puščino Kalahari in se po triurnem letenju spustili na pisto ob lovsko-turističnem taborišču Lothacke Pan, ki ga upravlja neki Američan, menda sin velikega bogataša. Zapustil je vse očetovo bogastvo in postal poklicni lovec na leve in drugo divjad v puščini Kalahari.

V tej puščini smo pred dokončnim odhodom, za posladek, lovili še nekaj dni.

Pravzaprav je ta zanimiva puščina ogromna valovita visoka planota. Dnevi so silno vroči, noči pa ne le hladne, temveč mrzle. Brez volnenega puloverja in brez trenirke ni mogoče zaspiti. Na tej visoki planoti je bilo taborišče: dva večja šotor, eden za kuhinjo, drugi za jedilnico, in skupina manjših šotorov za prenočevanje. Zraven še urejena kopalnica in stranišče, to je bilo vse.

Na lov v tej puščini se lovski gostje vozijo s tovornjaki pettonci. Vsak tovornjak ima še poseben rezervoar za 300 litrov vode in dodaten rezervoar za 300 litrov bencina. Vsak je tudi opremljen z ra-

Kudu (*Strepsiceros strepsiceros*)

dijskim oddajnikom in sprejemnikom. Lovec spremljevalec pa ima seveda še kompas.

Naslednji dan smo že krenili na lov. Odhod je bil, kakor ponavadi, ob 8. uri. Že po kakih desetih ali petnajstih minutah vožnje smo opazili čredo gnujev, ki je bežala pred nami in dvigala velike oblake prahu, drobnega puščavskega peska. Vozili smo se mimo mlakuže slane vode, kjer se je drenjalo na desetine skokonogih gazel ali skokičev (*Antidorcas marsupialis*), in beločelih antilop (*Damaliscus albifrons*). Toda mi se niti ne zmenimo zanje, dirjamo naprej, kajti naš cilj so levi in oriksi antilope. Med vožnjo se mi ponudi priložnost za strel na oriksa (*Oryx al gazel*), ki jo izkoristim. Tako pridem do zelo lepe trofeje. Čez čas mi Fred ponudi za odstrel kuduja (*Strepsiceros strepsiceros*), ki se je pasel na robu tropa v strelni razdalji. A sem odklonil, ker se mi je zdel premlad, z rogovi, ki so šli šele v drugi zavo. Fred ni mogel razumeti, zakaj sem odklonil. Mikal me je le še lev... Najdemo njegovo sled in mu sledimo. Naši stezosledci so nezmotljivi. Že nam stoji lev nasproti. Mogočen je, impozanten veliko bolj, kakor sem si predstavljal. Toda ta ima rjavo grivo. Mi pa iščemo takega s črno, zato se počasi umaknemo, medtem ko nam lev sledi le s pogledom. Niti premakne se ne.

Še ves ta dan in tudi drugi smo iskali leva s črno grivo, a ga nismo našli. Kot bi bilo zakleto ali kakor da bi se bil zameril boginji Diani. Ni mi bilo mar za drugo divjad, ki

se mi je tako rekoč nastavljal. Želel sem si samo leva s črno grivo. Toda zaman smo se podili po puštinji, zaman sem od sunkov in tresljajev tovornjaka dobival črne maroge po zadnji plati. Leva, po kakršnem sem hrepenel, nismo našli. Prej je prišel čas, ta neusmiljeni čas, ko smo morali zapustiti bajna afriška lovišča, kamor me vedno znova vleče srce...

MED LOVCI-ROJAKI V KANADI

Članek »Glas slovenskih lovcev iz Kanade« v 10. številki Lovca 1979, ki ga je napisal Vinko Jankovič iz Toronta, me je spodbudil, da se oglasim tudi jaz z nekaj vrsticami.

Star pregovor pravi, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Zato najbrž ni naključje, da smo štirje sinovi po očetu podedovali lovsko kri. Trije bratje smo člani lovskih organizacij v domovini, medtem ko se je najmlajši Anton odločil s trebuhom za kruhom čez »lužo« ter se tam vključil v društvo oz. klub, ki ga je predstavil V. Jankovič v omenjenem članku.

Namen mojih vrstic je opisati sprejem in gostoljubje članov tega društva, česar sva bila deležna z bratom Štefanom ob najinem obisku v Kanadi decembra 1977 in januarja 1978. Višek najinega presenečenja je bila pozornost, katere sva bila deležna ne le pri vodstvu društva, ampak pri vseh članih, s katerimi sva se srečala.

Kakor je že V. Jankovič omenil, to slovensko lovsko-ribiško društvo v Torontu nima lovišča, zato člani hodijo loviti (skupinsko) v razne kraje. Kljub dovolilnicam, ki jih izda pristojna občina, pa morajo dobiti še soglasje farmerja, da lahko lovijo na njegovem posestvu. Vsak član dobi tudi listek s povečano številko dovolilnice, in ta listek mora na lovu nositi na sebi na vidnem mestu (na hrbtu ali zadaj na kapi). S tem je lovskemu čuvaju omogočeno, da tudi na večjo razdaljo ugotovi številko dovolilnice. Za razliko od lovcev pri nas, ki stremimo za tem, da smo z barvo oblačila čim bolj prilagojeni okolici, pa morajo lovci v Kanadi imeti vsaj del oblačila (vetrovko ali kapo) kričeče (rdeče) barve, da so tem bolj opazni, da na lovu ne bi prišlo do nesreče. Lovi, ki so precej napor-

Za domom slovenskega lovsko-ribiškega društva v Torontu, trije bratje in (drugi z leve) rojak iz Prekmurja

nejši od naših, zaradi mnogih preprek (ograde, s katerimi imajo farmerji ograjena svoja zemljišča), pa se lahko izvajajo samo ob delavnikih, navadno ob sobotah. Lovina je last uplenitelja.

Poleg lovov določenih skupin po dogovoru pa prireajo tudi tako imenovane velike organizirane love. Lovci se po takih lovih zberejo v lovskem domu, kjer ugotove plen vsakega posameznika. Za različno divjad (tam so tudi tri vrste zajcev) je različno število točk. Lovca, ki zbere največ točk, proglasijo za najboljšega in prejme lep pokal v trajno last.

Enega takih lovov so priredili tudi 13. januarja 1978. V skupini, katero je vodil že omenjeni V. Jankovič, smo sodelovali tudi trije bratje. Žal nam tokrat Diana ni bila naklonjena, čeprav je bila blizu, saj smo na lovu videli — volka. Nanj sva z bratom streljala, a je bil od obeh oddaljen okoli 80 m, kar pa je za šibre (št. 4, s kakršnimi smo streljali na zajce) predač. Če bi nama bila Diana naklonjena in bi volk padel, bi bil pokal zagotovo najin, kajti najboljši lovec tistega dne je zbral le 30 točk (uplenil je 3 zajce po 10 točk). Za volka bi pa dobila 50 točk.

Prijetno je tudi na zabavah, ki jih prireajo člani tega društva. Tradicionalna vsakoletna prireditev je »Los banket«. Tega banketa, 20. 1. 1978, sva se udeležila z bratom, dva dni pred najinim povratkom v domovino. Prireditev dokazuje spoštovanje do največje kanadske div-

jadi — losa, katerega rogovje oz. glava je simbol tega društva in krasi njihovo značko oziroma našitke na lovskih oblekah. Žal pa te divjadi ta slovenski lovski klub nima v bližini. Na lov na lose se odpravljajo tudi do 2000 km daleč. Losi živijo le ob jezerih in močvirjih, kamor je navadno dostop mogoč le s hidroplanom. Ta prepelje na določen kraj ponavadi 3 do 4 lovce, kjer se utaborijo (pod šotorom) in preživijo določen čas (tudi do 14 dni). Zvezo s civiliziranim svetom ima skupina le prek hidroplana, ki po dogovoru občasno preleti področje in po potrebi — na dogovorjen znak — tudi pristane. Podpisani že vrsto let delujem v vodstvu lovske družine, zato me je posebej zanimala organiziranost Slovenskega lovskega in ribiškega kluba (Slovenian hunters and anglers klub). Ugotovil sem, da se v bistvu ne razlikuje od naših lovskih družin.

Društvo sestavljajo slovenski rojaki, zato ni naključno, da so željni čim tesnejšega sodelovanja z lovskimi družinami v domovini.

Ob koncu naj izkoristim priložnost, da se v svojem in bratovem imenu ponovno zahvalim lovcem-rojakom v Kanadi za enkratna doživetja. Vsem članom slovenskega lovskega in ribiškega kluba v Torontu pošiljam iskrene bratske pozdrave in slovenski — lovski dober pogled.

Jože Flegar,
Lovska družina Cankova,
Prekmurje

28. medpokrajinska lovska konferenca

Tudi v letu 1979 je bila medpokrajinska lovska konferenca, katere stalne udeleženske so obmejne lovske organizacije iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Zasedanje je bilo 7. in 8. decembra v Gorici (Italija).

Konference so se udeležili predstavniki deželnih lovskih organizacij Koroške, Štajerske in Tirolske (vsi iz Avstrije), provincijskih lovskih zvez Trsta, Gorice, Vidma, Pordenona, Trenta in Bolzana (vsi iz Italije) in Lovske zveze Slovenije.

Na dnevnem redu konference je bila glavna tema »Lovska zakonodaja v obmejnih področjih Avstrije, Italije in Jugoslavije«.

O lovski zakonodaji v SR Sloveniji je govoril vodja naše delegacije Rado Pehaček, predsednik IO LZS; za avstrijske lovske organizacije je poročal dr. Gerhard Anderluh, deželni lovski mojster Koroške; in za italijanske lovske organizacije dr. Amos Pazzagli, sekretar komiteja za lovstvo pri provincijski upravi v Gorici.

V nadaljevanju konference je dr. Gerhard Anderluh na osnovi zaključkov 27. medpokrajinske lovske konference, leta 1978 v Bad Gleichenbergu (Avstrija), poročal o predlogu za preoblikovanje medpokrajinskih lovskih konferenc v delovno telo s stalnim sekretariatom, ki bi deloval izmenično pri eni izmed lovskih organizacij stalnih udeleženk medpokrajinskih konferenc, sedež pa bi menjal vsake tri leta. O tem predlogu pa bodo dokončno odločili na 29. medpokrajinski lovski konferenci leta 1980.

Ing. Marko Bulc je poročal o statutu in nalogah Mednarodnega sveta za lovstvo in

ohranitev divjadi (CIC) ter o jugoslovanskih pogledih na to organizacijo in njene naloge.

Na zaključku konference je bilo sklenjeno, da bo 29. medpokrajinska lovska konferenca leta 1980 v Ljubljani, ob razstavi »Narava — divjad — lovstvo«.

V. V.

Stahovski lovci skrbijo za spomenike NOB

Lovci LD Stahovica v kamniški občini povezujejo obrambne priprave z razvijanjem tradicij narodnoosvobodilnega boja. Udeležujejo se pohodov po partizanskih poteh ob krajevnem oz. občinskem prazniku. Njihova skrb je namenjena tudi spomenikom NOB na njihovem območju. Poleg spomenika v vasi Okroglo, ki je bila med vojno požgana, so pred kratkim prevzeli v varstvo in oskrbo nov spomenik padlim borcem Zidanškove brigade. Spomenik, ki ga je postavila KO ZZB NOV Kamniška Bistrica, v sodelovanju z odborom Zidanškove brigade, stoji visoko nad dolino Kamniške Bistrice v vasi Slevo. Ta spomenik je narejen v spomin na

bitko borcev Zidanškove brigade z okupatorjevimi hlapci pred 35 leti, 8. januarja 1945, v kateri je na pragu svobode padlo deset partizanov.

Na visokem pohorskem granitnem kamnu, ki stoji ob lovski stezi nad vasjo, je vklesano:

V to zeleno deželo,
z vencem belih gora,
smo z mlado krvjo
zapisali oporoko srca:
Ljubite svobodo!

Stahovski lovci bodo skrbeli za pomnik našega boja, ki opominja na našo največjo dolžnost: ljubiti in če bo treba tudi braniti našo s krvjo priborjeno svobodo in neodvisnost!

F. S.

Lovstvo — učni predmet na Gozdarski tehniški šoli

V okviru dosedanjega učnega programa Gozdarske tehniške šole v Postojni je bilo »lovstvo« normalen učni predmet, enakovreden drugim predmetom. Pouk iz lovstva je trajal eno šolsko leto. Dijaki so se učili iz 148 strani obsega-jočih skript. Pouk smo dopolnjevali še s predvajanjem lovskih filmov in diapozitivov.

Gojencem pa je bila na voljo tudi skoraj vsa slovenska lovska literatura. Še posebej so precej pridobili na več ekskurzijah, specialno lovskih ali v sklopu drugih strokovnih predmetov. Podrobno so si ogledali tudi lovski muzej v Bistri in naravoslovni muzej v Ljubljani. Po pozitivni zaključni oceni so bili diplomanti, če so postali lovski pripravniki, oproščeni teoretičnega dela lovskega izpita.

Novi program usmerjenega izobraževanja pa naj bi do sedanje možnosti za pouk lovstva bistveno spremenil. Najprej je bilo lovstvo iz programa povsem črtano. Na predlog Gozdarskega šolskega centra (GŠC) pa so predlog programa popravili, saj si ne moremo predstavljati gozdarja, da ne bi imel temeljnega znanja s področja lovstva. Nesprejemljivo je stališče, da gozdar lahko kvalificirano razpravlja oziroma sodoča o raznih stičnih zadevah gozdarstva, lovstva in kmetijstva, če lovstva ne pozna.

Za tako imenovani obvezni program smo dosegli vsaj minimum — 35 učnih ur, kar bo za silo zadoščalo za posredovanje osnovne lovske izobrazbe. Le-to bi dopolnjevali s strokovnimi ekskurzijami, v katere bomo vgradili tudi lov-

Člani LD Stahovica ob odkritju spomenika borcem Zidanškove brigade na Slevem Foto F. S.

stvo. Dopolnilno znanje bomo posredovali tudi pri drugih učnih predmetih, zlasti pri gojenju in varstvu gozdov. Za tiste pa, ki bodo želeli postati člani »zelene bratovščine«, bo na voljo fakultativni (neobvezni) učni program s poukom 70 ur in z več ekskurzijami. Nameravamo izdati tudi dvojice ilustriranih skript, prilagojenih obema programoma. Obvezen dopolnilni učbenik pa bo tudi Slovenski lovski priročnik. Nekaj temeljne snovi iz lovstva je vgrajene tudi v učni program šole za gozdne delavce — gozdarje in gozdne delovodje. Učenci imajo na voljo tudi glasilo Lovci in knjige Zlatorogove knjižnice. Nedvomno pa bo pouk popestril tudi novi lovski učni kabinet, ki nastaja v novi stavbi GŠC. Tako upamo, da bo GŠC Postojna dal svoj prispevek tudi pri izobraževanju v lovstvu, saj bo letno 35 do 70 gozdarstvenih tehnikov, 20 do 30 učencev dopisne šole GTŠ, 15 delovodij, 20 do 25 gozdnih delavcev-mladincev, okrog 20 gozdnih delavcev, oziroma skupno 110 do 160 gozdarjev raznih profilov pridobilo vsaj nekaj znanja iz lovstva.

Boris Krasnov,
Gozdar. šol. center (GŠC),
Postojna

Pripomba uredništva:

Kljub temu, da je pritisk močan, ni še dokončno, da bo pouk lovstva zmanjšan s 70 na 35 učnih ur, začeti s šol. letom 1980/81. Zadevo je obravnaval tudi izvršni odbor Lovske zveze Slovenije, na seji 10. 12. 1979. Pri pristojnih republiških institucijah se bo zavzel, da bi se obdržalo sedanje število učnih ur. Izobraževanje gozdarstvenih tehnikov tudi v lovstvu je namreč pomembno. Sedanji učni program je tudi pogoj, da se izpit iz lovstva na tej šoli prizna kot opravljen teoretični del lovskega izpita v lovski organizaciji.

Praznik treh lovskih družin

Četrtek 29. november 1979 je bil lep dan, kakor naročen za tradicionalno srečanje lovskih družin Šmartno, Višnja gora in Ivančna gorica. Zju-

traj ob 8. uri se je v prijetnem kraju, po domače pri Gregurcu, zbralo okoli 80 članov omenjenih lovskih družin.

Začetek zbora je naznanil lovski rog. Uvodni govor je imel Jože Gradišnik, predsednik LD Šmartno, ki je poudaril zlasti nastanek naše države, rojstni dan samoupravne socialistične Jugoslavije. Po svojem govoru je dal besedo tajniku LD Šmartno. Le-ta je orisal pomen tega priljubljene srečanja. Potem je najmlajši udeleženec razdelil številke stojišč. Predsednik LD Šmartno je seznanil udeležence o skupnem lovu, kje, kaj in kako bodo lovili. Navzoči so se razdelili na tri skupine, vsako je prevzel njen lovovodja in vsi trije lovovodje so lovce hitro postavili na stojišča.

Zaslišali so se glasovi gonilcev in prvi strel na stojiščih. Ob določeni uri so se lovci zopet zbrali na določenem mestu in počastili uplenjeno lovino. Čeravno plen ni bil obilen, je bilo pa toliko bolj prijetno tovariško in lovsko vzdušje. Za zadnji pogon so poskrbeli prijazni Berčonovi, ki se sicer ukvarjajo s kmečkim turizmom.

Srečanje omenjenih lovskih družin naj postane tradicionalno, s še večjo udeležbo lovcev!

S. P.

LD Krekovše za svojo 25-letnico razvila prapor

Lovska družina Krekovše je za obdobje 1977—1979 sprejela v svoj program tudi razvite lovskega prapora. V lovišču LD Krekovše je izmed velike divjadi najštevilnejše zastopan gams, zato so člani LD sklenili, naj bo lik te divjadi uvezen na lovskem praporu. Toda v tem lovišču je tudi nekaj izjemnih gozdarstvenih naprav, ki so nekoč služile za plavljenje lesa po reki Idrijci in potokih. Te znamenitosti so: Idrijske, Belške, Putrihove, Smrečne in Mažgonove klavže (za zajezitev vode). Na strminah nad koriti Idrijce in potokov imajo gamsi svoja stanišča. Torej naj bi poleg gamsa estetsko in umetniško upodobili na praporu tudi omenjene zna-

Venčeslav Straus razvija prapor LD Krekovše, desno praporščak Marko Brus in boter prapora ing. Silvo Blaj

menitosti. Ta zahtevna naloga je bila poverjena prof. Milanu Trušnovcu, ki jo je po mnenju članov odlično izvršil. Razvite prapora je bilo 25. avgusta 1979, na Krekovšu. Zbrali so se člani LD Krekovše, gostje, številni lovci sosednih lovskih družin in drugi. Vse so gostoljubno sprejele brhke žene mlajših lovcev s šilcem »kačje sline«, skodelico kave in vsakemu pripele stanovski lovski znak — smrekovo vejico. Dež je pa kakor nalašč obilno pršel iz nizkih oblakov.

Prireditve se je začela s počastitvijo padlih partizanov v teh gozdovih in žrtev okupatorjevega divjanja prav tu na Krekovšu.

Marijan Felc je pozdravil goste: predsednika izvršnega odbora LZS in narodnega heroja Rada Pehačka, zastopnike vseh šestih lovskih družin ZLD Idrija, predstavnik LD Tribuša, predstavnika Soškega gozdnega gospodarstva-TOZD Idrija, ter zastopnike družbenopolitičnih organizacij občine Idrija in vse druge udeležence.

Glavni govornik je bil Stane Brelih, starešina LD Krekovše. V svojem govoru je najprej obrazložil vlogo lovstva in naloge lovskih organizacij v sedanji družbeni in ekološki stvarnosti, nakar je predstavil lovišče LD Krekovše in naloge članstva. Med drugim je povedal:

»Lovska družina Krekovše ima 57 članov, upravlja lovišče, ki meri 5388 ha, od tega je 113 ha nelovne površine. Spada med hribska oz. srednjegorska lovišča z najnižjo nadmorsko višino okrog 350 m in z najvišjo okrog 1460 m. Največ je čistih in mešanih bukovih gozdov s smrekjo, jelko, javorom, jesenom in z listavci nekaj drugih vrst. Gozdov je 4100 ha, pašnikov 660 ha, travnikov 410 ha, njiv in nekaj drugih kultur pa le 100 ha. To je razgiban, slikovit košček naše domovine. Kraji v tem lovišču so tudi pomembni iz NOB. V neposredni bližini tega kraja je imela varno zavetišče partizanska bolnišnica Pavla; prav na tem mestu je okupator po zverinskem mučenju ustrelil 7 partizanov. Lovci skrbimo za spomenik na tem mestu in drugod, med njimi tudi za obeležje, kjer je bil smrtno ranjen Janko Premrl-Vojko.

Najznačilnejša naša divjad je gams, ki se je tod zelo razširil. Ob ustanovitvi LD I. 1954 je bil odstrel gamsov zelo skromen, v zadnjem obdobju pa je poprečni letni odstrel 50 živali.

Lovišče je bogato s srnjadjo. Letni odstrel je okoli 65. Zadnje desetletje se v lovišču pojavljata tudi jelen in medved; v nekaj letih sta bila v tem lovišču uplenjena dva medveda in nekaj jelenjadi. V lovišču je še skromno šte-

Člani LD Krekovše, z nekaterimi gosti v svoji sredi, ob razvitju prapora, 25. 8. 1979, pred lovsko kočjo na Krekovšu

vilo rastišč nekoč številnega velikega petelina. Nazadnje tudi stalež male divjadi.

LD je v času svojega obstoja in delovanja dogradila dve lovski koči. Na Korenovšu je bila zgrajena leta 1954, na Krekovšu pa leta 1974 preurejena iz stanovanjske hiše gozdnih delavcev.

Lovska družina je bila do sedaj vsestransko aktivna in naj taka tudi ostane, ker nas čakajo velike naloge: izdelava srednjeročnega lovskogospodarskega načrta 1981—1985, v katerem bomo morali uskladiti interese po gojitvenih smernicah z drugimi lovskimi organizacijami in hkrati z drugimi uporabniki istega prostora, tj. z gozdarji in kmetijci, kraj. skupnostmi itd. Stalež gamsov je že prevelik. S tem je povečana nevarnost okužbe z boleznimi. Ukretni bomo morali vse, da jih pred tem obvarujemo. Pri gojitvi srnjadi bomo morali v praksi uveljaviti sodobne gojitvene smernice. Pričakujemo lahko, da se bo v lovišču kmalu pojavil ris, ki pa ga ne smemo imeti za zlo, pač pa videti v njem izločevalca slabotne in preštevilne divjadi. Posebno

skrb bomo morali nameniti ohranitvi divjega petelina, ki je v našem lovišču najlepša, a hkrati najbolj ogrožena divjad. Del lovišča bo moral ostati nedotaknjen in v popolnem miru, kar je bistveni pogoj za uspešno rastitev te gozdne kure.

Starešina je ob koncu svojega govora zaželel vsem prijeten dan.

Nato je zapel oktet Janka Premrla-Vojka iz Spodnje Idrije. Ob zvokih lovskih rogov je Venčeslav Straus, dolgoletni tajnik idrijske lovske zveze, razvil prapor. Zastopniki lovskih in delovnih organizacij ter posamezni lovci so pripeli spominske trakove. Nakar je V. Straus izročil prapor v varstvo praporščaku LD Krekovše — Marku Brusu.

Starešina je še živečim članom ustanoviteljem lovske družine — ob srebrnem jubileju LD — izročil priznanja za njihovo delo, novim članom LD, ki so opravili lovski izpit, pa spričevala.

Boter prapora, ing. Silvo Blaj, šef TOZD Idrija Soškega gozdnega gospodarstva, je v svojem govoru predvsem po-

udaril pomen tesnega sodelovanja in usklajevanja interesov gozdarstva in lovstva, to tembolj, ker so pretežni del lovišča LD Krekovše družbeni gozdovi.

Veseli del prireditve je bil v lovski koči, ob zvokih harmonike in petju, vse do poznega večera.

V. S.

Kaj odkrivajo disciplinske obravnave

Sedanji zakon o lovu in gojitvi nam je prinesel vrsto sprememb. Zato smo morali popraviti oziroma dopolniti Pravila in Poslovnik LD, kar je zahtevalo veliko dela upravnih oziroma izvršnih odborov LD, še zlasti pa tajnikov. Vrstila so se posvetovanja in sestanki, da smo se končno le dogovorili in sprejeli nove predpise LD. Vsak član (v večini LD) je dobil izvod pravil in poslovnika. Vsak član je tudi dobil Zakon (priloga v Lovcu). Zato noben član lov. družine, ki je tako ravnala, ne more trditi, da o tem in onem ni

obveščen. Le prebrati je treba!

Iz disciplinskih razprav pa je razvidno, da so poslovniki, pravila in Zakon nekaterim pač za to, da so napisani, ne pa, da jih izvajajo. Navedimo le nekaj primerov:

V LD A. so nekateri člani pred prskom odstrelili po dva in več srnjakov, med njimi najlepše, čeprav je v poslovniku točno napisano, kaj, kdaj in koliko je dovoljeno. V lovišču so našli kar 6 razpadlih srnjakov. Bili so obstreljeni, strelci jih sploh niso iskali po strelu; če pa so jih, so jih le »preganjali« s psi, ki niso vešči dela po krvnem sledu, ali celo z nerodovniškimi psi. Tovariši, preberite, kaj je napisano v poslovniku in v zakonu!

Lovec B. G. je odstrelil div. prašiča in mislil, da je dovolj, če je nekomu naročil, naj o odstrelu obvesti gospodarja. Stehtal ga je tudi kar sam, brez sleherne priče in brez vsakega pooblastila.

Član Ž. D. je za lov na divje prašiče in jelenjad uporabljal puško, ki je skladno z Odločbo o vrsti in moči lovskega orožja (Lovec, št. 2/78,

stran 38) ne bi smel. Člani disc. sodišča so ga najprej prijateljsko opozorili. A ni zaleglo, zato je bil po letu dni disciplinsko kaznovan, obiskali pa so ga tudi miličniki.

V LD B. je član v lovopustu ustrelil košuto namesto jelena. Na robu gozda sta se pokazala jelen in košuta. Lovec je streljal na jelena, ko je bila košuta tik ob njem. Namesto jelena v pleče, je zadel košuto v hrbtenico. Zaradi svoje neučakanosti ni prekršil le poslovnika, ampak tudi Zakon. Disc. sodišče ga je kaznovalo s prepovedjo lova za eno leto na vso parkljasno divjad. Toda, ali je s tem zadoščeno zakonu?

V LD C. si član G. G. privoščil in sam odstrelil tele, košuto in jelena, vse pač, kolikor je bilo planirano za odstrel. Ni se sicer pregrešil proti poslovniku in ne proti zakonu, pač pa je dokazal svojo požrešnost in netovarištvost. To pa tudi pomeni, da je treba odstavek o odstrelu jelenjadi v poslovniku primerno dopolniti.

V isti LD se znajde pred disc. sodiščem lovec M. J., ker je odstrelil zajca na ložu. Poslovnik to prepoveduje črno na belem, prepoveduje pa tudi odstrel fazana in jerebice na tleh, kar sicer na splošno povsod velja za nelovsko dejanje. Lovec je sprejel prepoved lova na zajce za eno leto z razumevanjem, ni se izgovarjal, pač pa obljubil, da tega nikdar več ne bo storil.

Kako težavno je raziskovati prekrške, dobro vedo le člani disciplinskih sodišč. Često je potrebno zbrati vrsto dokazov. Nekaterim je na obravnavi tudi treba prebrati člen, odstavek, ki so ga prekršili, da se jim »posveti«. Prijave, ki jih poda izvršni (upravni) odbor LD disc. sodišču, so v več primerih formalne, brez navedbe prič in brez točnih opisov dejanj. V takih primerih ima disc. sodišče težko delo. Včasih je celo potrebna rekonstrukcija dejanja.

Lovci bi se morali zavedati, da kršilec ne sodi le disc. sodišče, ampak predvsem sama Pravila in Poslovnik, ki jih je lov. družina sprejela dogovorno, na osnovi stališč večine članov.

V lov. družinah imamo veliko članov-pripravnikov, ki na splošno želijo postati najboljši lovci. A če imajo slab zgled pri starejših in slišijo veliko o prekrških dolgoletnih lovcev, potem se ni čuditi, da se tudi marsikak pripravek izpridi. Ne čudimo se potem, če pripravniki ne prihajajo na posvete (seje skupščin), če ne opravijo predpisane dela oz. števila delovnih ur, če na brakadah nočejo sodelovati kot gonjači itd.

Vsak lovec bi se moral temeljito seznaniti z Zakonom, Pravili, Poslovnikom in še z nekaterimi drugimi predpisi. Pri tem pa ima važno nalogo vodstvo lov. organizacije. Pred vsakim sestankom naj bi poskrbelo za kratko raz-

lago predpisa, ki je v določenem času in kraju najaktualnejši, npr. odredba o ukrepih za preprečevanje in zatiranje stekline.

Franjo Kozelj

Tudi Lovska družina Javornik razvila prapor

LD Javornik je 9. septembra 1979 razvila lovski prapor in hkrati proslavila 35. obletnico uspešnega napada IX. korpusa na Črni vrh. Prireditelj je bila pri gozdarski hiši na Pevcu, kjer je bila v času NOB kurirska javka. Blizu tam, v soteski Bela, je bil smrtno ranjen narodni heroj Janko Premrl-Vojko, ki je

podlegel ranam tam blizu na Brinovem griču.

Na kraju spominov so se že v jutranjih urah zbirali domači lovci, njihovi svojci in krajani Črnega vrha nad Idrijo. Slovesnosti so se udeležili tudi: Lojze Briški, predsednik skupščine Lovske zveze Slovenije (LZS), predsednik in tajnik Zveze lovskih družin (ZLD) Idrija, predstavnik Občinske konference SZDL Idrija, zastopniki krajevnih skupnosti Črni vrh in Godovič ter družbenopolitičnih organizacij omenjenih KS, predstavnik Soškega gozdnega gospodarstva, delegacije vseh lovskih družin ZLD Idrija ter delegaciji lovskih družin Hotedršica in Col.

Proslavo je začel Bojan Kri-

Lojze Briški, predsednik skupščine LZS, govori ob razvitju prapora LD Javornik. — Spodaj: Na prireditvi je sodeloval tudi dekliški pevski zbor iz Črnega vrha
Foto L. Filipič

žaj, član IO LD, in pozdravil vse udeležence, med njimi zlasti goste. Potem, ko so z enominutnim molkom počastili padle za svobodo in sta deklški pevski zbor s Črne- ga vrha in moški pevski zbor iz Ajdovščine zapela vsak nekaj borbenih pesmi, je delegacija odnesla venec LD Javornik in venec družbenopolitičnih organizacij Črnega vrha k spomeniku na Brinov grič.

Nato je Jože Rupnik, stareši- na LD, prebral kratek refe- rat o zgodovini lovstva na črnovrški in godoviški pla- noti ter o delovanju LD Ja- vornik od njene ustanovitve — leta 1946 — do sedaj.

Slavnostni govor je imel Loj- ze Briški. Prikazal je dose- danje delo in družbeno vlogo lovske organizacije ter na- kazal naloge, ki so pred lov- ci. Zlasti je poudaril po- membno sodelovanje lov- cev in lovske organizacije s KS in družbenopolitičnimi organizacijami na svojem območju. Lovci morajo biti tudi delavni pri SLO in DS in ohranjati tradicije NOB.

Prapor je razvil Mirko Lam- pe, dolgoletni starešina, se- daj častni član LD. Na pra- por so pripeli trakove zastop- niki: LZ Slovenije, ZLD Idri- ja, vseh lovskih družin ZLD Idrija, lovskih družin Col in Hotedršica, KS Črni vrh in KS Godovič.

Za zaključek sta že omenje- na pevka zbora zapela še vsak nekaj umetnih in narod- nih pesmi, nakar je družab- ni spored trajal vse do noči.

LD Javornik je bila ustanov- ljena leta 1946. Sprva se je imenovala LD Črni vrh in se kasneje preimenovala v LD Javornik, po najvišjem 1240 metrov visokem vrhu istega imena, od koder je čudovit razgled zlasti proti jugu na Tržaški zaliv. S tega vrha se lepo vidijo celo Kamniške Alpe, Karavanke in Julijske Alpe s Triglavom.

Lovišče meri 8329 ha. Glav- na divjad je srnjad, tej po številu sledijo gamsi, jele- njad in medvedi. Od male divjadi je vreden omembe le zajec, katerega stalež pa nenehno upada. V zadnjem času jih odstrelijo letno le okoli 15.

V LD je 47 članov. Število članov se je zadnja leta zmanjšalo, ker so odpadli

Starešina LD Oplotnica odpira lovsko koč

zlasti tisti, ki so bili člani še kake druge LD. Članstvo se dobro zaveda, da je za uspeš- no gospodarjenje v lovišču potrebno znanje. Zato stro- kovnemu izobraževanju na- menja dokajšnjo pozornost: dva člana sta uspešno kon- čala šolo za lovske tehnike, en član je obiskoval tečaj za lovske čuvaje in opravil izpit; aprila 1979 je LD pri- redila enotedenski seminar za preglednike uplenjene divjadi. Predavanja je obisko- valo kar 27 članov, izpit pa opravilo 13.

Velik poudarek je na izpopol- njevanju strelskih sposob- nosti članov. Na vsakoletnem strelskem prvenstvu ZLD Idrija in na Poljančevem me- morialu člani LD Javornik vsakokrat dosežejo najboljša mesta; doslej so že petkrat osvojili tudi prehodni pokal. LD zelo tesno sodeluje z osnovno šolo Janka Premrla- Vojka in z mladinsko organi- zacijo. Prvega medveda, ki je bil uplenjen v lovišču LD, so dali preparirati in ga nato poklonili šoli za njen prirodoslovni kabinet. LD pred vsako zimo tudi nabavi semenje za krmljenje ptic pevk. Hrano razdeli lovcem in šolarjem tako, da je za ptice poskrbljeno na celot- nem območju lovišča.

Lovska družina sicer nima poklicnega lovskega čuvaja. Člani stanujejo tako, da imajo stalen nadzor nad lo- viščem. Poleg tega imajo že nad deset let vpeljano, da posamezni lovci po razpore- du dežurajo v lovišču. Vsak

se mora pri opravljanju te dolžnosti vpisati v revirno knjigo in potem oddati pis- meno poročilo upravnemu odboru.

Franc Rudolf

LD Oplotnica dobila lastno streho

Tam, kjer se južni obronki Pohorja stekajo v ravninski del Dravinjske doline, leži naše hribsko in delno ni- žinsko lovišče s površino nekaj manj kakor 4000 ha. To je lep delček naše slovenske zemlje; tu se prepletajo gozdovi, polja in travniki. Med njimi so vasi in zaselki, mnogo pa je tudi raztresenih posameznih hiš, kar za lo- višče ni najbolje. Kamorkoli se napotiš, v hrib ali v rav- nino, povsod te sprejema pri- jetna okolica.

Nekoč z zajci, jerebicami in fazani bogato lovišče se spreminja v številčnosti te divjadi, enako kakor mno- gi drugi lovski revirji.

Iz znanih, delno tudi nezna- nih vzrokov se je stalež divjadi teh vrst zmanjšal, medtem ko je jerebica iz lo- višča popolnoma izginila. Kakor drugod se je tudi pri nas razmnožila srnjad do števila, ki ga pred desetlet- ji ne bi mogli predvidevati. Tudi damjek in jelenjad sta našla v gozdovih našega lo- višča svoje domovanje.

Petdeset lovcev, kolikor nas je v LD Oplotnica, bi moralo

imeti lovišče do zadnje jase in jarka stalno v očeh. Žal pa mnogi člani LD ne opravljajo svojih osnovnih nalog in zato pade na preostale lovce več dela.

LD Oplotnica proslavlja vsa- ko leto po vojni dan rojstva nove Jugoslavije s prazničnim lovom v najboljšem delu lo- višča — v Partovcu. Tega lova se udeležujejo lovci iz bližnje, pa tudi daljne oko- lice; tako vedno znova obnav- ljamo in potrjujemo lovsko tovarištvo. Na praznovanje 29. novembra v letu 1979 smo se posebej pripravljali. Že veliko let je bilo pereče vprašanje, kje naj se sesta- jamo na družinskih posvetih in sejah, kam bi spravili arhiv, kam zaloge krme in drugo, zato se je članstvo odločilo, da moramo priti do lastne strehe. LD je kupila stano- vanjsko hišo, ki smo jo ustrezno preuredili. Rezervna denarna sredstva, samopri- spevki članov in mnogo pro- stovoljnega dela so nam omogočili, da ima naša LD sedaj svojo lovsko koč.

Lepo sončno jutro je bilo za ta praznični dan, ko se je ob prenovljeni hiši zbralo nekaj gostov in 50 članov LD. O po- menu praznika in o udejstvo- vanju LD je govoril starešina in posebej pohvalil člane, ki so vložili v ureditev koče naj- več skrbi in dela. Potem je prerezal pred vhodnimi vrati zelen trak in izročil stavbo v uporabo. V počastitev praz- nika in v pozdrav lovski koči so člani izstrelili častne strele, ki so odmevali nad okoliškimi gozdovi in ozna- njali za našo LD posebno prazničen dan.

Potem je dolga kolona oseb- nih vozil popeljala udeležence proslave v lovišče, kjer so ob najlepšem jesenskem vreme- nu in živih zvokih brakade uživali v prelepi naravi.

S. M., LD Oplotnica

Jubilanti

Karel Prušnik-Gašper sedemdesetletnik

Koroški partizan, pisatelj, borec za pravice slovenske narodne skupnosti na Koroškem in lovec Karel Prušnik se je rodil 7. februarja 1910 v Lepeni pri Železni Kapli. Že v najnežnejši otroški dobi je okusil trdoto življenja; oče je moral k vojakom in kmalu se je začela prva svetovna vojna, po njej je bil pa plebiscit...

Odkar pomni, ga je pritegoval lov, lovske puške in divjad okoli domače hiše. Očeta, ki je bil takrat predsednik lovske družbe Lobnik, je velikokrat spremljal na lov. Prav tako strica Franca.

Ko je dopolnil 20 let, je kupil od strica lovsko puško in dobil pri okrajnem glavarstvu v Velikovcu dovoljenje za lov. Ker še ni bil polnoleten, mu je oče »stal do bro«. Tako Gašper slavi hkrati 50-letnico svojega lovskega udejstvovanja, ki pa so mu ga takrat zagrenile težke razmere: gospodarska kriza, socialno in narodnostno zapostavljanje ter porajanje nacizma.

Mladi Prušnik je bil vedno na strani šibkejšega: delavca, kmeta. Zato se je kmalu priključil delavskemu gibanju. Od leta 1934 je bil sekretar lobniške celice KP Avstrije. Njegova naloga je bila predvsem razpečavati protivojno in napredno literaturo, med drugim tudi Delo, glasilo CK KP Slovenije. Toda 6. junija 1935 so ga aretirali in obsodili na 5 let težke ječe. Ko je leta 1940 kazen prestal, mu je gestapovski urad izdal »izključni list« (Ausschliessungsschein). Z njim so mu bile odvzete državljanske pravice, tudi dovoljenje za lov.

Z narodnoosvobodilnim gibanjem, z OF slovenskega naroda, ga je povezal Stane

Karel Prušnik-Gašper prejema Zlatorogovo plaketo, ki mu jo na osrednji proslavi 70-letnice slovenskega lovstva, 24. sept. 1977, izroča Lojze Briški, predsednik skupščine LZ Slovenije

Mrhar, avgusta 1942. Toda že 30. novembra 1942, prav ko so pri sosedu Belfelnu kuhali žganje, so prišli gestapovci, da bi ga aretirali; toda posrečilo se mu je pobegniti. Niti kroglice na begu niso ustavile. Zatekel se je v varstvo domačih gozdov in postal partizan Gašper.

Kot lovec je poznal vse steze in skrivna pota v okolici Železne Kaple, zato so mu partizani zaupali vodstvo, saj jih je varno vodil po najbolj skritih stezah. Soborcem in sebi je znal preskrbeti tudi hrano. Jelen osmerak, ki ga je Gašper uplenil v Svinški planini, je rešil bataljon stradeža. Še danes hrani rogovje srnjaka, ki ga je uplenil kot partizan na Volčji trati na Svinški planini.

Po vojni je dobil dovoljenje za lov pri zavezniški vojaški upravi. Bil je pobudnik ustanovitve slovenske lovske organizacije na avstrijskem Koroškem. On je prvi zasedel med koroške lovece tudi misel o povezovanju s slo-

venskimi lovci v matični deželi, kar je rodilo bogate sadove, saj je Klub prijateljev lova v Celovcu tesno povezan s številnimi lovskimi družinami v SR Sloveniji. Kljub napadom na Prušnika v dnevniku Die kleine Zeitung mračne šovinistične sile niso uspele!

Predsednik Kluba prijateljev lova je vse od ustanovitve, od 31. 5. 1964. Toda kapljica grenčice le ostaja. Karel Prušnik-Gašper od leta 1963 živi v Čahorčah pri Kotmari vasi na avstrijskem Koroškem. Vedno si je želel biti član tamkajšnje lovske organizacije. Žal mu to ni uspelo. Ni bil sprejet! Sprehajati se po grapah in livadah domačega kraja brez lovske puške, tega se Gašper ne more privaditi; raje ne hodi na sprehode.

Za svoje zasluge v protifašističnem boju je dobil jugoslovanska in avstrijska državna odlikovanja ter priznanja. Za prizadevanje in uspehe v lovstvu mu je Lovska zveza Slovenije podelila red za lov-

ske zasluge I. stopnje ter najvišje priznanje — Zlatorogovo plaketo. Lovska zveza Jugoslavije pa ga je ob njegovi 70-letnici odlikovala z zlatim redom za lovske zasluge.

Dragi predsednik, ob tvojem jubileju ti člani Kluba prijateljev lova iskreno čestitamo!

Čestitajo ti tudi mnogi tvoji lovski tovariši — člani lovskih družin v SR Sloveniji in Lovska zveza Slovenije.

Sedemdesetletnika in šestdesetletnik

Kar trije naši lovski tovariši praznujejo... V skromno zahvalo za njihov trud se pridružujemo praznovanju, želeč vsem trem še veliko zdravja in lovskega zadovoljstva mnogo let:

Angel Turk, sin naše sončne Primorske, je bil rojen 2. 9. 1909 na Braniku. Kaj kmalu je moral spoznati zapostavljanje in ponižanje Slovencev v Italiji. Želja po svobodi ga je privedla med nas, postal je naš in mi njegovi. Med vojno si je kot borec NOV pridobil več odlikovanj. Leta 1947 je bil med ustanovitelji naše LD. Njegova zasluga je, kot dolgoletnega predsednika kmetijske zadruga, da so bili odnosi med kmeti in lovci vseskozi dobri. Član upravnega ali nadzornega odbora LD je vseskozi od ustanovitve LD; medtem je bil starešina od 1949 do 1952 in blagajnik v letih 1952 in 1953.

Adolf Gril je bil rojen 1. 6. 1909 pod zelenim Pohorjem, v domačih Rušah. Že zelo mlad je okusil trpkost delavskega življenja. Sodeloval je pri ustanovitvi naše LD in potem vrsto let uspešno opravljal razne naloge. Član upravnega odbora LD je bil od 1954 do 1969, medtem starešina 3 leta; od 1969 do 1974 pa je bil član nadzornega odbora. Je tudi znan kinolog in rejec jazbečarjev.

Ivan Ačko je bil rojen 2. 12. 1919 v Šmartnem na Pohorju. Kot sin kmečkih najemnikov ni imel veliko možnosti za občudovanje naravnih le-

pot rodnega kraja. Od 1949 do 1955 je bil poklicni lovec gojitvenega lovišča »Pohorje«, kjer je pasel gamse in jelene v smolniškem revirju. S svojim vestnim delom si je pridobil možnosti za nadaljnjo izobrazbo; postal je gozdarski tehnik. Sedaj kot revirni vodja na gozdnem obratu v Rušah usklaja težnje lovske organizacije z gozdarstvom. Član uprav. odbora LD je bil od 1956 do 1978, medtem revirni vodja 1 leto in 2 leti starešina. Lovske steze v gamsjih Rebrih in visoke preže na obronkih gozdov nas spominjajo na tvoje nesebično sodelovanje, dragi Ivan. Na zadnjih pogonih pa se nam zaiskri oko ob tvojem tenorju, ki seže globoko v lovsko srce.

*Ko vas slavimo, poln
nahrbtnik vam pošiljamo
želja,
da vse imeli bi, kar lovcu
vredno več je od zlata:
oko sokolje, gamsov hod,
vzdržljivost hrasta*

*tisočaka,
da bi vam v lovišču
našem srečna bila ura
vsaka!*

*Tja v pozna leta naj spomin
vam vrača davne love,
brakad zvonjenje lovski rog
naj zove,
oko tovariše nekdanje
zopet naj zazre
in lovsko naj ogreje vam
srce!*

V imenu ruških lovcev
J. Šmidhofer

Lovski oprtnik

Montažno krmišče

Že več let so bile zime muhaste, tudi zadnja je taka. Pritisne hud mráz, zapade sneg, na hitro se vreme obrne in že dežuje. Take hitre spremembe zelo slabo vplivajo na človeka kakor tudi na živali, še zlasti na divje.

Montažno krmišče

Foto T. Petrovič

V številnih naših loviščih lovci jeseni še vedno postavljajo krmišča za fazane in drugo perjad enostavno iz vej. Tudi streho krmišča naredijo iz vej. Saj je res, da so taka krmišča najbolj naravna, toda zime niso več takšne, kakor so bile včasih. Nekoč je zapadel sneg in pod vejnato streho krmišča so tla ostala lepo suha in suha je ostala tudi hrana. Zime pa so se izpridile in večkrat v zimskem času sneg in dež zamenjata vlogi. Dežja pa vejnata streha ne zadrži. Tla v krmišču kakor tudi hrana — vse je mokro. Če potegne mrzel veter pa vse skupaj poledení. Prst in pesek, ki tudi morata biti v krmišču, se v takem primeru spremeni v leden tlak.

Večkrat pa smo že brali v našem glasilu Lovcu in tudi slišali na predavanjih, kako važno je, da je hrana v krmilnici oziroma na krmišču suha. Suha hrana se tudi ne pokvari in mráz je ne more okovati v led, ki nobeni živali, tudi divji, v želodcu ne koristi, ampak škodi.

Okrog tega smo člani LD Zavrč razmišljali že pred leti. Predlagal sem, da v lovišču postavimo enostavna montažna krmišča. Predlog je bil osvojen. Tako zdaj že nekaj zim zapored fazani (in jerebice) v našem lovišču dobivajo hrano na montažnih krmiščih mojega sistema.

Ta krmišča oziroma krmilnice so se dobro obnesle, zato naj naše montažno krmišče predstavim tudi v našem glasilu.

Krmišče je lahko večje ali manjše. Opišem naj montažno krmišče srednje velikosti. Za stebriče uporabimo 4 jeklene drogove, premera 16 do 22 mm, dolžine 110 cm. Vsak drog ima spodaj konico, zgoraj pa privarjeno kljuko iz ploščatega železa, da vanjo lahko vtaknemo nosilno leseno letev 5 × 15 × 200 cm. Nosilno letev vtaknemo seveda še v drugo kljuko drugega jeklenega droga. Za druga dva drogova potrebujemo še eno prav takšno nosilno letev.

Potrebujemo še 3 lesene letve 5 × 8 × 200 cm za streho. Te letve služijo za to, da nanje pritrdimo valovite salonnitne plošče. Plošče pritrdimo na letve s 6 vijaki. Strešne letve pritrdimo na nosilne letve z vijaki ali žebli. S tanjšo letvo ali več letvami povežemo strešne letve med seboj s spodnje strani. Na to povezovalno letev lahko tudi obesimo koruzne storže (ali ptičjo pogačo oziroma del odrte lisice za sinice). (Podrobnosti montažnega krmišča so razvidne z objavljenimi slikami.)

Montažno krmišče postavimo zelo hitro. Najprej seveda zabijemo drogove v zemljo, približno 40 cm globoko in

ustrezno vsaksebi ter jih v tleh primerno utrdimo, odvisno od tal. Da drogove zabijamo v tla, sem se odločil zato, ker krmišča ne postavimo vedno na ravnem, morda tudi v bregu. Na ta način torej krmišče lahko prilagodimo kakršnemu koli terenu. V smeri nosilnih letev tudi še tako debel in težak sneg krmišča ne podre, pač pa je treba s primernimi oporami zagotoviti, da se krmišče ne prevrne v smeri strešnih letev.

Če krmišče postavimo ob remizi, kjer imajo fazani in jerebice kritje, ga ni treba obložiti z vejami. V nasprotnem primeru pa le zasadimo nekaj vej ob njem tako, da imajo živali na krmišču občutek varnosti (pred ujedami).

Spomladi krmišče razdremo in njegove dele shranimo na ustreznem prostoru do prihodnje jeseni.

Zime po naših loviščih poberejo veliko fazanov, delno tudi zato, ker lovci namenjamo premalo pozornosti gradnji ustreznih krmišč. Vem, da v tej zimi lovci ne bodo postavljali montažnih krmišč po mojem vzorcu, ker je že blizu pomlad. Čez leto se bodo pa morda le v kaki lovski družini spomnili, da so v Lovcu videli montažno krmišče in brali o njem ter se odločili tako, kakor se je odločila LD Zavrč.

Tone Petrovič,
Goričak 17, p. Zavrč

Odraščanje fazančkov v ogradi LD Brdo pri Ljubljani

Nenehno zmanjševanje lovnih površin zaradi urbanizacije in s tem naglo upadanje številčnosti divjadi nas je člane LD Brdo prisililo, da smo pričeli z vlaganjem divjadi v lovišče. Če želimo še nadalje izvajati lov na fazane, je potrebno pričeti z načrtnim vlaganjem fazanov. Z izpuščanjem fazanjih kebčkov v lovišče smo pričeli že leta 1969. Od tedaj jih vložimo vsako leto po 200 do 300. Vsa prejšnja leta, razen v letu 1979, smo 8-tedenske fazane takoj po prevzemu izpustili v lovišče. Na mestih, kjer smo jih izpustili, pa smo prej naredili krmišča in jih založili s hrano. Organizirali smo tudi čuvanje kebčkov. Uspeh je bil, vendar ne tak, kakor smo pričakovali.

Čuvanje pa ni bilo preveč uspešno, kajti posamezni fazančki so se iz jate izgubili po grmovju, kjer so jih uničevale mačke in tudi lisice. Tudi vreme večkrat ni bilo naklonjeno; dež in hlad sta pripomogla k zmanjšanju staleža fazančkov.

V letu 1979 pa smo se na predlog gospodarja LD Alojza Kocjana odločili za drugačen način. Zgradili smo voljero velikosti 900 m² za naročenih 300 fazančkov. Prostor smo ogradili s pocinkano mrežo in ga prekrili v celoti z ribiško mrežo. V voljeri smo naredili pokrito krmišče, velikosti 10 m × 5 m, ki naj bi služilo fazančkom tudi za kritje v slabem vremenu. Za oskrbo s pitno vodo smo v voljeri postavili 5 pločevinastih korit, dolžine 2 m, na raznih mestih.

Za voljero smo izbrali mesto, zaraščeno z visoko travo in grmovjem, tako da so bile življenjske razmere (kakor tudi kritje) enake kakor v predelu, kamor smo jih kasneje izpustili.

Za prevoz fazančkov iz koprške fazanerije smo izdelali ustrezne lesene gajbe, vsako za 40 fazančkov. Iz Kopra v Ljubljano smo jih prepeljali ponoči člani naše LD sami in jih izpustili v voljero. Seveda smo prej krmišče založili s hrano, z drobnim peskom in napolnili korita z vodo. Med

Lovska družina Brdo je zgradila na 900 m² površine izpust za 300 fazančkov Foto B. Žun

prevozom ni poginil noben fazan.

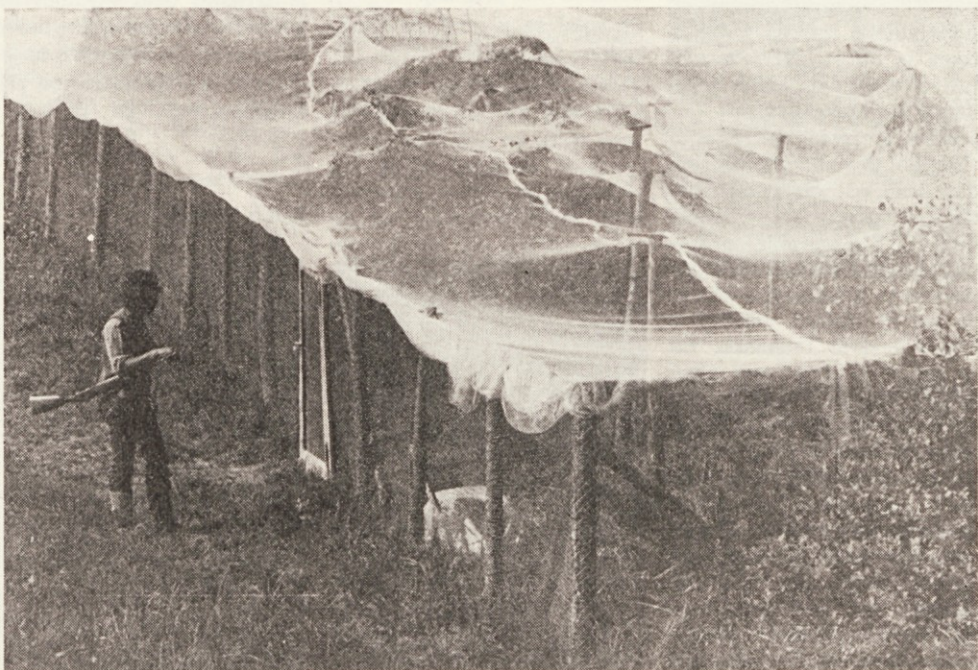
Takoj je začela tudi delovati čuvajska služba naših članov, ki je za posameznega člana trajala zjutraj od 4. do 6. in popoldne od 17. do 21. ure. Član, ki je bil v »čuvajski službi«, je moral zjutraj in popoldne napolniti

krmišče z briketi in mešano hrano ter napolniti korita s pitno vodo.

Fazančke smo hranili tri tedne z briketi in mešano hrano, nato pa 1 teden z zdrobljeno koruzo. Dodajali smo jim zmleto goveje meso, ki naj bi nadomestilo kobilice in druge žuželke. Med fazani

ni bilo perožerstva in kani-balstva. V voljero smo jim polagali tudi »špehek« (škrbinc), ki ga je bilo na travniku dovolj. Na več mestih v ogradi smo nasuli pesek, ki je fazanom potreben za prebavo. S polaganjem »špehka« smo pričeli, ko smo opazili, da so fazani obrali

Člani LD Brdo so ob fazanjem izpustu obvezno po razporedu opravljali čuvajsko službo

»špehek«, ki je rasel v voljeri, kolikor visoko so ga dosegli.

Fazane smo imeli v voljeri od 25. 7. do 22. 8., ko smo jih pričeli odlavljati in spuščati v lovišče. V tem času so dobro napredovali in se tudi lepo operili. V voljeri ni bilo nobenega pogina.

Moramo pa poudariti, da so bili kebčki, ki smo jih nabavili v fazaneriji LD Koper, izredno lepi in povsem zdravi. Drugače ne bi mogli doseči takega uspeha, kljub zavzetosti vseh članov LD. Veliko dela so člani vložili v gradnjo voljere, izdelavo gajb, čuvanje in prevoz fazanov, prav tako pa tudi mnogo denarnih sredstev za nabavo potrebnega gradiva in 300 fazančkov.

Iz številnih lovišč po Sloveniji poročajo, da s spuščanjem fazanov v lovišča nimajo uspeha. Tako piše tudi Lojze Černe v članku »Brez remiz ni gojitve fazanov«, objavljenem v letošnjem februarjem Lovcu.

Torej je naša LD ena izmed redkih izjem. V jeseni smo z lovskim turizmom zaslužili toliko, da smo s pridobljenim denarjem pokrili vse stroške, ki smo jih imeli s fazani. Obveznega dela članov ne vključujemo, ker je bilo seveda neplačano. Sicer se pa naši člani zavedajo, da mora biti lov v prvi vrsti gojitev, šele potem lov v prvotnem pomenu. Poleg tujih lovskih gostov so tudi naši člani odstrelili predvideno število fazanov. Kljub temu je bil stalež fazanov v lovišču na koncu lovne sezone še kar zadovoljiv.

Pozimi za fazane prizadevno skrbimo. Ohraniti jih moramo čim več do pomladi. V lovišču imamo 18 fazanjih krmišč. Oskrbovanje vsakega posameznega krmišča je poverjeno določenemu članu, ki ga je dolžan založiti s hrano dvakrat tedensko. Na ta način se torej naši člani lovsko izživljajo, kajti lov ni samo streljanje, ampak predvsem skrb za divjad.

Hrano za zimsko krmljenje člani dobivajo v skladišču; izdaja jo lovski čuvaj, ki tudi vodi vso potrebno evidenco. Če čuvaj dvakrat zapored ugotovi, da na krmišče ni bila položena hrana, zadolžene člana doleti omejitev

pri odstreli. Pred zimo 1979/80 je LD Brdo nabavila 2500 kg orobkane koruze.

Na koncu lovskogospodarskega leta 1979 je naša LD, po zaslugi vseh svojih članov, lahko zadovoljna s svojimi uspehi.

Fr. Burjak

Janeza Kramarja — smo spremlili 16. nov. 1979 na njegovi zadnji poti na ljubljanskih Žalah z lovskimi in vojaškimi častmi. Rojen je bil leta 1912 v lški vasi, na robu njegovega ljubljanskega Barja. Živel je trdo, siromašno življenje.

Že leta 1941 je med krimske partizani. Bojeval se je v krimske odred, Šerčerjevi brigadi, brigadi Frana Levstika in bil nazadnje oficir v zaščitni brigadi glavnega štaba NOV in PO Slovenije. Bil je nosilec Partizanske spomenice 1941 in drugih visokih odlikovanj ter dobitnik več priznanj.

Po vojni se je vrnil na svoje rodno Ljubljansko barje in ostal kmet. Preselil se je v Črno vas, kjer si je ustvaril

družino. Vse do svoje smrti je prizadevno deloval na Barju v raznih družbenopolitičnih organizacijah.

Kot velik ljubitelj narave — nanjo je bil navezan kot kmet in partizan — je skupaj s solovci leta 1946 ustanovil LD Tomišelj, kateri je ostal zvest 33 let, do svoje smrti. Kot član uprav. odbora LD je opravljal 9 let odgovorne naloge gospodarja, od leta 1951. Potem je bil več let član disc. razsodišča LD in predsednik komisije za ocenjevanje škode od divjadi. Od 1973 do 1978 (5 let) je bil zopet član uprav. odbora LD.

Cenili smo ga kot iskrenega tovariša in odličnega lovca, ki ni podlegal modnim muham. Marsikdaj ga pogrešamo, tako na lovu kakor pri izvrševanju nalog za ohranitev divjadi in narave sploh. Tovarišu Janezu, ki si je s svojim delom ustvaril velik ugled, časten spomin!

Člani LD Tomišelj,
drugi njegovi prijatelji in
soborci — G. D.

Franc Markovič je umrl zaradi posledic prometne nesreče, 14. 9. 1979, v 75. letu starosti. Rojen je bil v kmečki družini v Vučji vasi, kjer je tako rekoč vse življenje kmetoval. Kmetija pa nudi malo prostega časa. Še tega je žrtvoval delu v krajevnih društvih, v krajevni skupnosti in lovstvu. Že leta 1928 si je pridobil dovoljenje za lov pri lovozakupniku. Bil je eden

izmed ustanoviteljev sedanje LD Križevci. Delaven član upravnega odbora LD je bil 15 let (1953—1969), nadzor-nega pa 3 leta. Dolgo je bil tudi naš odličen lovovodja. Vsak kotiček lovišča je poznal. V zimskem času pa mu je bila prva skrb varstvo divjadi. Pozimi je puška molčala, vso skrb pa je namenjal pomoči divjim živalim v stiski. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Spoštovanega lovskega tovariša smo 17. 9. 1979 z lovskimi častmi položili k večnemu počitku.

LD Križevci pri Ljutomeru

Janez Zupan je umrl 28. 8. 1979, v 78. letu starosti. Rojen je bil v številni družini v Nomenju in že zelo mlad je moral prijeti za težko delo. Lovec je bil nad 30 let in tudi med ustanovitelji naše LD. Bil je prizadeven lovec in zato tudi lovski funkcionar: več let je bil kinolog, 6 let gospodar in 2 leti blagajnik LD. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, KZS pa s srebrnim znakom za kinološke zasluge. Lovska družina mu je kot najstarejšemu članu, ob razvitju svojega prapora, podelila posebno priznanje.

Z njim smo izgubili prizadevnega lovca-gojitelja in dobrega tovariša. Številno spremstvo na njegovi zadnji poti je pričalo, kako zelo smo ga cenili, lovci in ne lovci. Praporji bohinjskih lovskih družin Boh. Bistrica,

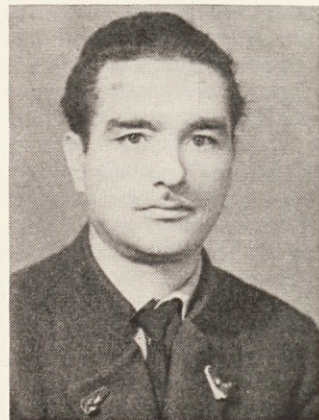
Janez Kramar

Franc Markovič

Franc Rejc

Stara Fužina in Nomenj so se sklonili nad njegovim grobom. Z lovskimi častmi smo se poslovili od njega. Naj mu bo lep in trajen spomin!

Člani LD Nomenj-Gorjuše

Franc Rejc je umrl 26. novembra 1979, v 57. letu starosti. Bil je organiziran lovec od leta 1948. V upravnem odboru naše LD je deloval od 1954. do 1969. leta, medtem kot tajnik 8 let. Vestno in poštvenovalno je izpolnjeval svoje naloge in dolžnosti. Zveza lov. družin Gorica mu je podelila priznanje, Lovska družina Idrija pa častno članstvo.

Od njega smo se poslovili z lovskimi častmi na idrijskem pokopališču. Številno spremstvo na njegovi zadnji poti je pričalo o priljubljenosti našega Franca.

Dragi lovski tovariš, ohranili te bomo v lepem spominu.

Lovci LD Idrija

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Janez Pavlovčič, LD Dovje,
* 13. 2. 1909, † 29. 1. 1979.

Matevž Pavše, LD Jamnica
* 30. 1. 1898, † 24. 4. 1979.

Valentin Petek, LD Jamnica,
* 5. 1. 1909, † 3. 4. 1979.

Štefan Porej, LD Jamnica,
* 22. 12. 1907, † 27. 10. 1979.

Ivan Rantaša, LD Radenci,
* 15. 12. 1903, † 21. 9. 1979.

Stane Boršič, LD Cerklje ob
Krki, * 21. 9. 1906, † 5. 10. 1979.

Janko Stariha, LD Loka, * 22.
10. 1922, † 15. 1. 1980.

Umrli časten spomin!

Pionirji in pionirke osnovne šole v Gornjem gradu, ki pomagajo lovcem LD Gornji grad pri krmljenju divjadi

Mladi pišejo

Pomagajmo lačnim živalim!

Mladi se zelo veselimo zime, saj se smučamo in uživamo ob topli peči, ko zunaj naleta sneg in ledene sveče visijo od streh.

Težko življenje pa imajo tedaj ptice pevke in divjad. Primanjkuje jim hrane in varnega zavetja. V stiski jim lahko učinkovito pomagamo. Nikogar ne bo veliko stalo, če bi naredil preprosto ptičjo krmilnico ter jo redno oskrboval z ustrezno hrano. Toda velikokrat smo brezbrizni do teh malih bitij, ki v težkih pogojih stradajo.

Naš kraj, Babno polje na Notranjskem, je skoraj gotovo najbolj mrzel kraj v Sloveniji. Leta 1962 so tod namerili — 33 stopinj Celzija mraza. Seveda je tudi veliko snega. V zadnjih desetih letih je bila snežna odeja najdebelejša leta 1976, okoli 160 cm. Tedaj sta bili v hudi stiski tudi srnjad in jelenjad,

saj so poleg mraza in visokega snega po gozdovih razsajali še volkovi in podavili veliko divjadi.

Skrb za jelenjad in srnjad prepuščamo lovcem. Mi mladi skrbimo predvsem za ptice pevke, a premalo. Morali bi več storiti. Naša vas ima 110 hiš. Primerno narejenih in s hrano založenih krmilnic pa je veliko manj. Kaj bi stalo, če bi vsaka hiša oskrbovala vsaj eno krmilnico. Ptice bi nam to bogato poplačale s petjem in uničevanjem škodljivcev po sadovnjakih, na poljih in v gozdovih.

Kaže, da je te zime konec. Leto pa je hitro naokoli. Pravčasno se pripravimo na naslednjo zimo. Če bomo naredili krmilnico za ptice (doma ali v šolskem krožku), jo shranimo, npr. na podstrešju, za prihodnjo zimo. Čez leto, zlasti pa jeseni, nabirajmo razna semena za ptice pozimi!

Janez Veber — 14 let

Pionirji pomagamo pri krmljenju divjadi

Pionirji Osnovne šole »Fran Kocbek« v Gornjem gradu že več let pomagamo lovcem Lovske družine Gornji grad pri krmljenju divjadi.

V jeseni nabiramo divji ko-

stanj, ga posušimo in oddamo lovcem. Ko zapade prvi sneg, napolnimo koše s senom in gremo v gozd. Tu imajo lovci krmišča za srnjad. Tako vsako zimo oskrbujemo 3 krmišča, da so vedno založena.

Tudi mi vemo, da je divjad pozimi potrebna pomoči, zato to delo z veseljem opravljamo.

Pionirji osnovne šole
v Gornjem gradu

Lovska kinologija

Plan kinoloških prireditev LKD Maribor za leto 1980

(Dodatek k planu, objavljenemu v številki 2/80)

12. 4. telesno ocenjevanje psov vseh lovskih pasem, razen ptičarjev. Zbor v Muti pred gasilskim domom, ob 8. uri. Vodja prireditve Edi Osrajnik.

Po preizkušnji naravnih zasnov (PNZ) v lovišču LD Logatec

Foto A. Tavčar

13. 4. telesno ocenjevanje psov ptičarjev, šarivcev in jamarjev. Zbor v Kamnici pri Mariboru, Vrbanska 61, ob 8. uri. Vodja prireditve Franc Dečman, pomočnik Oto Brezovšek.

20. 4. PNZ psov ptičarjev. Zbor pred lovskim domom LD Starše, ob 8. uri. Vodja prireditve Jože Babič.

20. 9. PNZ psov jamarjev. Zbor pred lovskim domom LD Starše, ob 8. uri. Vodja prireditve Jože Babič.

4. 10. PNZ brak-jazbečarjev in goničev. Zbor v Oplotnici, pred gostilno Pozne, ob 8. uri. Vodja prireditve Ludvik Brence.

11. 10. jesenska vzrejna preizkušnja psov ptičarjev. Zbor pred lovskim domom LD Starše, ob 8. uri. Vodja prireditve Jože Babič.

18. 10. PNZ in vzrejna preizkušnja šarivcev. Zbor pred lovskim domom LD Rače, ob 8. uri. Vodja prireditve Jože Pesek.

25. 10. preizkušnja psov vseh lovskih pasem po krvnem sledu in PNZ psov barvarjev. Zbor pred gostilno Srnc v LD Šmartno, ob 8. uri. Vodja prireditve Hinko Srnc.

Vse vodnike psov prosimo, da s seboj obvezno prinesejo potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Rok za prijave je 10 dni pred razpisanimi datumi prireditev. Prijave sprejema Lovsko kinološko društvo (LKD) Maribor (pisarna ZLD Maribor), Partizanska 12, Maribor.

Strokovna kinološka navodila lahko dobite in uredite tudi druge kinološke zadeve vsak

ponedeljek, od 12. do 17. ure, pri LKD (pisarna ZLD Maribor).

Lovsko kinol. društvo (LKD)
Maribor

Predvidena legla

Hanoveranski barvarji (JRHb):

Leglo 8. 3. Rejec Henrik Vadnov, Preserje n. h., Preserje pri Ljubljani.

Bavarski barvarji (JRBb):

Leglo 8. 3. Rejec Gvido Cafuta, Prade n. h., Koper.
Leglo 5. 3. Rejec Anton Oseli, Kidričeva 16, Nova Gorica.

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 18. 3. Rejec Jože Gosak, Šempeter 174, Šempeter.

Kdl. istr. goniči (JRGki):

Leglo 11. 3. Rejec Martin Kolar, Zg. Selec 4, Ponikva.
Leglo 5. 3. Rejec Jože Tršar, Voljčeva 30, Vrhnika.

Res. istr. goniči (JRGri):

Leglo 14. 3. Rejec Oresto Bordon, Bonini 1, Koper.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 1. 4. Rejec Ivan Jagrič, Osredok 25, Podsreda.

Leglo 14. 3. Rejec Franc Križnik, Prapreče, Vransko.

Leglo 10. 3. Rejec Franc Križnik, Prapreče, Vransko.

Leglo 17. 3. Rejec Janez Šega, Lipsenj 23, Grahovo.

Leglo 15. 3. Rejec Ivan Zalar, Senovo 186, Senovo.

Leglo 19. 3. Rejec Ivan Osolnik, Pongrac 168, Griže.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 29. 2. Rejec Franc Perko, Podbrezje 125, Duplje.

Leglo 30. 3. Rejec Vinko Cverle, Nova vas 24, Šentjur.

Leglo 2. 3. Rejec Anton Brdnik, Vrhole 23. Zg. Ložnica.

Leglo 19. 3. Rejec Rudi Rotar, Obradovičeva 6, Maribor.

Leglo 25. 1. Rejec Milan Lovrenčič, Mesesnelova 7, Ljubljana.

Foksterierji (JRFos):

Leglo 9. 3. Rejec Jakob Piškernik, Kokrški log 20, Kranj.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 19. 3. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, Gomilsko.

Resasti jazbečarji (JRJri):

Leglo 28. 2. Rejec Zdravko Kosmač, Hotavlje 21, Gorenja vas.

Špringer španjeli (JRŠš):

Leglo 18. 3. Rejec Stane Žabkar, Ulica talcev 1, Kostanjevica na Krki.

Labrad. retrieverji (JRLR):

Leglo 28. 2. Rejec Borut Osojnik, Jamova 60, Ljubljana.

Leglo 2. 3. Rejec Drago Jazbec, Letence 19, Golnik.

Leglo 19. 2. Rejec Franc Gladek, Tacenska 78, Šmartno.

Nem. prepeličarji (JRPr):

Leglo 31. 3. Rejec Slavko Pocajt, Škale 46, Velenje.

Leglo 14. 2. Rejec Radko Sirk, Višnjevnik 37, Dobrovo v Brdih.

Leglo 20. 3. Rejec Janko Hreščak, Vegova 4, Koper.

Nem. ostr. ptičarji (JRPos):

Leglo 18. 3. Rejec Franc Feuš, Rajh Nade, Ljutomer.

Kinološka zveza Slovenije

PNZ goničev in brak-jazbečarjev v lovišču LD Logatec

Prireditve, ki je bila 27. oktobra 1979, je organiziralo Lovsko kinološko društvo ZLD Ljubljana. Na preizkušnjo so vodniki privedli skupno 20 psov, od tega: 8 brak-jazbečarjev, 3 balkanske goniče, 8 istrskih kratkodlakih goničev in 1 resastega istrskega goniča.

Preizkušnjo je uspešno opravilo vseh 20 psov. Divjadi je bilo dovolj, predvsem zajcev in lisic, zato je lahko vsak pes dvignil divjad. Teren za izvedbo PNZ je bil odličen in tudi vreme je bilo ugodno (v zraku je bilo dovolj vlage). Vodniki psov, lovski pripravniki in gledalci so bili disciplinirani.

Za odlično organizacijo se zahvaljujem vodji prireditve Mirku Leilerju, ki je tudi podpredsednik Lovskega kinološkega društva ZLD Ljubljana, in LD Logatec za uporabo lovišča.

Alfred Tavčar, kinol. sodnik

Monografija »Tito u prirodi i lov«

»Beogradsko lovačko društvo« in »Izdavačko instruktivni biro« iz Zagreba sta, v sodelovanju in s pomočjo Lovske zveze Jugoslavije in Lovske zveze SR Srbije, pripravila monografijo »Tito u prirodi i lov«. Cilj izdajatelj je, da s to knjigo osvetlijo lik tovariša Tita kot ljubitelja narave, prijatelja divjadi, zagovornika lovske etike in varstvenika človekovega okolja.

Predgovor monografiji je napisal Stane Dolanc, avtorji drugih besedil pa so naši poznani družbenopolitični delavci in znane osebnosti v lovstvu: Drago Andrašić, Jovan Beljanski, Vlado Bulat, Marko Bulc, Branko Cvijetić, Oskar Davičo, Milan Gligorov, Živimir Jeremić, Boge Kuzmanovski, Karlo Mrazović, Milan Kemperl, Milorad Nikšić, Zdravko Pečar, Momčilo Peleš, Janko Perat, Nikica Petrović, Tone Svetina, Tihomir Stanojević, Djuro Pucar, Žika Rapaić, Ali Šukrija, Pero Trutin, Vojo Todorović, Danilo Todorović, Marko Vuletić, Veda Zagorac in Petar Zečević.

Monografija bo natisnjena na 128 straneh brezlesnega papirja. Vezana bo v trde platnice z dodatnim petbarvnim ovitkom in šivana s sukancem. Tekstni del bodo dopolnjevale črno-bele in barvne fotografije. Format knjige bo 24 x 30 cm. Izšla bo konec aprila tega leta.

Ta monografija je edinstvena publikacija te vrste, ki v zanimivem jezikovnem slogu govori o tisti drugi strani življenja našega predsednika, o njegovi vlogi pri razvoju lovstva v naši domovini, o njegovi skrbi za divjad, za lovce in varstvo človekovega okolja. Zato bo to knjigo vsak lovec z zanimanjem bral in se iz nje tudi mnogo naučil. V prostem času jo bo z veseljem vzel v roke in jo prelistaval. Ob njej bo razmišljal tudi o svojem lovskem udejstvovanju in obveznostih pri čuvanju naravnih dobrin, posebno divjadi, gozdov in drugih vrednot naše socialistične domovine.

Knjiga bo natisnjena v latinici in cirilici, v hrvatskosrbskem in srbskohrvatskem jeziku. Cena za prednaročnike je 600 din, za kupce po izidu knjige pa 750 din.

Prednaročila pošiljajte na naslov: Izdavačko instruktivni biro, Zagreb, Tkalčičeva 48-50. Naročniki posamezniki bodo knjigo dobili po povzetju, zaračunana jim bo tudi poštnina. Tudi društva in organizacije (lovske družine itd.) bodo dobile knjigo po pošti, vračunana bo skupna poštnina, na izvod nekoliko nižja.

Pero Trutin,

Beogradsko lovačko društvo

Kartonažna tovarna Ljubljana
TOZD

KUVERTA

61109 Ljubljana, Titova 87
Telefon: (061) 321 995 in 321 996

izdeluje:

navadne in samolepljive kuverte,
pisemski papir v mapah,
vrečke raznih vrst s tiskom
ali brez tiska,
potiskan ovojni papir
in drugo papirno konfekcijo.

19. MEDNARODNI KMETIJSKI IN GOZDARSKI SEJEM v Kranju

od 4. do 14. aprila 1980

V program sejma je vključeno tudi

**LOVSKO
STRELSKO TEKMOVANJE**

ki bo v nedeljo, 13. aprila 1980,

na strelišču LD Kovor v Podbrezjah (pri Beleju).

Pričetek ob 8. uri. Prijave na dan tekmovanja do 11. ure.

Tekmujejo tričlanske ekipe in posamezniki na umetne golobe (25) in v tarčo »srnjak« (35 m).

Ekipe tekmujejo za prehodni pokal GS. Tudi druge lepe in praktične nagrade!

K razstavljanju na sejmu vabimo OZD in obrtnike, ki proizvajajo oz. izdelujejo lovsko opremo in pripomočke. Za odlično kakovost in novatorstvo bodo podeljene medalje.

Na svidenje na strelišču in na razstavišču!

Pomlad je blizu, z njo pa čas sajenja...

Nudimo vam:

— **gomolje topinamburja**, univerzalne krme in trajne remizne rastline za divjad vseh vrst. Pridelujemo ga na krmnih njivah v gojitvenem lovišču Lovske zveze Slovenije.

Glavne značilnosti topinamburja:

- kakovostna zelena paša in dobro obraščanje,
- kritje za malo divjad vse leto, tudi pozimi,
- zeleni del rastline je odlično nadomestilo vejnikov,
- gomolji so zelo kakovostna zimska hrana veliki divjadi, ki jih sama izkopava,
- je rastlina trajnica in z malo truda daje velik pridelek.

Za sajenje na 1 ar potrebujete 15—20 kg gomoljev.

Najmanjše naročilo vsaj 50 kg. Cena je 15 din za kg franco Kočevje.

Topinambur za sajenje vam dobavimo po želji: ali ga osebno prevzamete v Ljubljani (naslov spodaj), ali pa vam ga pošljemo po železnici.

Topinambur bomo dobavljali v aprilu in maju. Vsaki pošiljki bomo priložili natančnejše navodilo za sajenje.

Pismena naročila, z obvezno izjavo o načinu plačila, pošljite na naslov:

**Gojitveno lovišče Žitna gora,
Župančičeva 9, 61000 Ljubljana**

Kinološko društvo Žalec priredi, 6. aprila 1980, na stadionu v Žalcu

Zvezno razstavo psov vseh pasem CAC-YU Žalec 80

Vse lastnike, ki želijo razstaviti svoje pse, prosimo, da to nemudoma sporočijo na naslov: **Kinološko društvo Žalec, Kajuhova 17, 63310 Žalec**. Če pa želi iz lovske družine razstaviti svoje pse organizirana skupina, naj to lovska družina po možnosti takoj sporoči na isti naslov. Ko prejmemo obvestilo, da želite razstaviti svoje pse, vam pošljemo prijavnice.

Rok za prijave je najkasneje do 18. marca 1980.

Pripravljalni odbor
CAC-YU Žalec 80

TRAP SEKCIJA DOLOMITI

pri Strelski družini Vrhnika priredi 6. aprila 1980, na strelišču JLA v Razorski dolini pri Vrhniki, **tekmovanje v streljanju** v lovski kombinaciji (2 × 10 golobov s šibrenico in 10 strelcev v tarčo »srnjak« z MK puško). Pričetek ob 8. uri.

Vabi odbor TSD

MALI OGLASI

Izgubil se je, 27. 1. 1980, kdl. istrijanec, z imenom Astor. Na levem uhlju ima tetovirano številko: 61 729. **Sporočila pošljite proti nagradi** na naslov: Janez Korelc, Knežja vas 4, 68211 Dobrič.

Kupim knjigo »Lovske trofeje na Slovenskem«. — Slavijo Hladnik, Spodnja Idrija 23/a, 65281 Spodnja Idrija.

Kupimo šolanega psa za sledenje po krvnem sledu. — Lovska družina Loka, 68340 Črnomelj.

Prodam skoraj novo risanico CZ, kal. 7 × 64, z montiranim strelnim daljnogledom Zeiss 4 ×, montaža Suhl. — Albin Cuder, Vetrišče 21, 65000 Nova Gorica.

Dvocevko brezpetelinko, kal. 16 — 16, belgijske izdelave, dobro ohranjeno, **prodam**. — Thaler, telefon (061) 313 386.

Kovinsko omaro za hrambo lovskega orožja, s posebnim predalom za municijo, **prodam**. — Marko Pintar, Praprotno 13, 64227 Selca.

Prodam brak-jazbečarko, staro 18 mesecev. Psička je črna z rjavimi ožigi, vse njene ocene so prav dobre, je primerna za paritev, izvrstna lisičarka in zelo dobra za sledenje po krvnem sledu. — Avgust Ošlak, Turiška vas 28, 62380 Slovenj Gradec.

Kupim omaro — večjo, za hrambo lovskega orožja in opreme. — Avgust Gerdej, Ob Meži 10, 62392 Mežica.

Prodam: 1. balkanskega goniča (psa), starega 18 mesecev; **2. posavskega goniča** (psa), starega 23 mesecev, vse njegove ocene so prav dobre, njegovi starši odlični; **3. koker španjela** (psa), rjave barve, star je 25 mesecev, z odlično telesno oceno, odličen je tudi za iskanje. — Vse pse prodam zato, ker smo zaradi stekline na našem območju s psi prenehali loviti. — Franc Pogorevčnik, Prečna 10, 62380 Slovenj Gradec.

Prodam ruski flobert. — Jože Rački, Polje C. VI/22, 61260 Ljubljana-Polje.

Prodam dobro ohranjeno rusko bokarico, kal. 16 — 16. — Jože Lutar, Turnišče 34, 69224 Turnišče.

Prodam starejši karabin z novo cevjo, kal. 7 mm Rem. Mag., s strelnim daljnogledom (montaža Suhl). — Klavdij Znidaršič, Drskovče 27, 66257 Pivka.

Prodam po ugodni ceni 1 leto in 4 mesece staro rodovniško kdl. istrijanko. — Janko Pirman, Žilce 18, 61380 Cerknica.

SLIKE NA OVITKU

»Prvič po lovskih smučinah«
Hotedršica, 27. 1. 1980

1. Na prireditveni tribuni: (z desne proti levi) Zmago Valher, Franc Godina, Rado Pehaček, Lado Puc
 2. Pokali za najboljši
 3. Zmagovalci z najboljšim uvrstitvenim časom (starostna skupina do 30 let): Boris Kozinc — drugi, Brane Kozinc — prvi, Jože Rupnik — tretji.
 4. Prvi zagon tekmovalcev po startnem strelu
 5. Predstavniki Agrotehniške-Grude Zvozne Šemrl izročajo priznanje veteranu Jožetu Šemrovu
 6. Tekmovalci hiti proti cilju
 7. Starešina LD Hotedršica Zmago Valher izročajo priznanje Dragu Rupniku, članu iste LD
- Vse foto Franc Molk

BARVNA SLIKA NA ZADNJI STRANI:

Muflon oven

Foto Janez Černač, Diana

